

صوبائی اسمبلی شمال مغربی سرحدی صوبہ

صوبائی اسمبلی کا اجلاس، اسمبلی چببر پشاور میں بروز جمعۃ المبارک مورخہ 29 اگست 2008
برطابق 26 شعبان 1429ھ صحیح گیارہ بجکر پانچ منٹ پر منعقد ہوا۔
جناب ذپیٹی پیکر، خوشدل خان ایڈوکیٹ، مسند صدارت پر مستمن ہوئے۔

تلادت کلام پاک اور اس کا ترجمہ

أَعُوذُ بِاللَّهِ مِنَ الشَّيْطَنِ الرَّجِيمِ۔ يَسِّمِ اللَّهُ الْحَمْنِ الْرَّجِيمِ۔
يَا أَيُّهَا الَّذِينَ إِذَا مَأْتُمُوا أَسْتَعِنُو بِالصَّبْرِ وَالصَّلَاةِ إِنَّ اللَّهَ مَعَ الصَّابِرِينَ O وَلَا تَقُولُوا لِمَنْ يَنْقَلِ
فِي سَبِيلِ اللَّهِ أَمْوَاتٌ بَلْ أَحْيَاءٌ وَلَكِنْ لَا تَسْغُرُونَ O وَلَنَبْلُونَكُمْ بِشَيْءٍ مِنْ أَلْعَوْفِ
وَالْجُوعِ وَنَقْصِي مِنْ أَلْأَمْوَالِ وَالْأَنْفُسِ وَالثَّمَرَاتِ وَبَشِّرِ الصَّابِرِينَ O الَّذِينَ إِذَا أَصَابَتْهُمْ
مُصِيبَةٌ قَالُوا إِنَّا لِلَّهِ وَإِنَّا إِلَيْهِ رَجِعونَ۔

(ترجمہ): اے ایمان والوصیر اور نماز سے مدد لیا کرو بے شک خدا صبر کرنے والوں کے ساتھ ہے۔ اور جو لوگ خدا کی راہ میں مارے جائیں ان کی نسبت یہ کہنا کہ وہ مرے ہوئے ہیں (وہ مردہ نہیں) بلکہ زندہ ہیں لیکن تم نہیں جانتے۔ اور ہم کسی قدر خوف اور بھوک اور مال اور جانوں اور میوہوں کے نقصان سے تمہاری آزمائش کریں گے تو صبر کرنے والوں کو (خدا کی خوشبوی کی) بشارت سنادو۔ ان لوگوں پر جب کوئی مصیبت واقع ہوتی ہے تو کہتے ہیں کہ ہم خدا ہی کمال ہیں اور اسی کی طرف لوٹ کر جانے والے ہیں۔

ملک قاسم خان خٹک: جناب سپیکر! پاہنٹ آف آرڈر۔

جناب ڈپٹی سپیکر: ملک قاسم صاحب!

ملک قاسم خان خٹک: سر، کورم پورہ نہ دے۔

جناب ڈپٹی سپیکر: تھا اوشمارہ، کتنی اوکرہ چہ پورہ دے؟

(اس مرحلہ پر گنتی کی گئی)

Mr. Deputy Speaker: The bell be sounded for two minutes.

(اس مرحلہ پر گھنٹیاں بجائی گئیں)

جناب ڈپٹی سپیکر: مجھے بہت افسوس سے کہنا پڑتا ہے کہ پرسوں مسٹر عبدالاکبر خان نے سپیکر صاحب کی توجہ ٹائم کی طرف مبذول کرائی تھی اور بار بار اس چیز پر انہوں نے تاکید کی کہ ہم سب بہت لیٹ آتے ہیں اور انہوں نے ٹائم کی نشاندہی بھی کی ہے کہ ٹائم سائز ہے نوبجے ہے، ہم گیارہ بجے بلکہ کل تو بارہ بجے بھی، تو سب معزز ممبر ان سے ریکویسٹ ہے اور منسٹر صاحبان سے بھی ریکویسٹ ہے اور سختی سے تاکید کی جاتی ہے کہ آئندہ اجلاس ٹائم پر شروع ہو گا اور ٹائم پر ہی ختم ہو گا۔ جب ہم لوگ ٹائم کی، وقت کی پابندی نہیں کریں گے تو ہماری بات اور کون سنے گا؟ اور جب ہم لیٹ آتے ہیں تو ہمارے آفیسرز بھی لیٹ آئیں گے، گیلریاں بھی خالی ہوں گی، لہذا آپ سب سے ریکویسٹ ہے کہ آئندہ اجلاس، کل، پرسوں، جب بھی ہو، اس میں حاضری اور وقت کی پابندی بہت لازمی ہے۔ مجھے امید ہے کہ آپ سب فاضل ہیں اور معزز ممبر ان ہیں، اس پر عمل کریں گے انشاء اللہ تاکہ ہم بنس صحیح ٹائم پر شروع کریں گے تو مقررہ وقت پر ختم ہو جائیگا اور اگر اس طرح ہم سائز ہے نوبجے کی بجائے گیارہ بجے اور بارہ بجے بیٹھتے ہیں تو کیا بنس کریں گے اور کیا کام کریں گے؟ آتے ہیں کوئی پھر پر۔۔۔۔۔

جناب محمد جاوید عباسی: جناب سپیکر، یہ اجلاس حکومت نے بلائی ہے اور حکومت سے استدعا ہے کہ وہ کورم پوارا کرے۔ اگر وہ موجود ہوں تو کبھی بھی کورم کا مسئلہ پیدا نہیں ہو گا۔ یہ ذمہ داری ہے حکومت کی کہ وہ اس

کا کورم برقرار رکھئے تو ہم بھی کریں گے اور حکومت کو بھی ڈائریکٹ کریں تاکہ وزراء صاحبان بھی ناکم پر پہنچیں جی۔

Mr. Deputy Speaker: Question No. 132.....

جناب ششیر علی: جناب سپیکر۔

جناب ڈپٹی سپیکر: ششیر علی خان صاحب۔

جناب ششیر علی: په دے نزدے ورخو کبین یوہ مسئلہ راروانہ ده، مونبرہ وايو چه سوات کبین هلتہ چہ کوم ہور بلیبی، په هغے حالات تو باندے د بحث اوشی جی خو په دے دریو ورخو کبین جی تر ننه پورے مونبرہ ممبر انو له هغہ موقع رانکرے شوہ چہ مونبرہ په هغے باندے بحث اوکرو۔ دا تھیک ده چہ لوڈ شیدنگ ضروری دے، هر کار به ضروری وی خو هلتہ کبین روزانہ درے خلور، پینځه، شپر، د لسو کسانو پورے دا طالبان ئے وزنی د شپے، راوا باسی ئے د کور نه او حلالوی ئے، نو مونبرہ دا درخواست کوؤ جی چه دا رول معطل کړئ، مونبر له په دے باندے د بحث کولو موقع را کړئ جي۔

نشانزدہ سوالات اور ان کے جوابات

جناب ڈپٹی سپیکر: تشریف کیبودئ، تھیک شوہ، Consider کوؤ ئے۔ کو کچن نمبر 132، سید قلب حسن صاحب۔

* 132 سید قلب حسن: کیا وزیر صنعت و حرفت از راہ کرم ارشاد فرمائیں گے کہ:
 (الف) آیا یہ درست ہے کہ نگران حکومت نے ضلع کوہاٹ میں پشاور کے رہائشی اباراللہ ولد جنت گل، ڈارک روم استئنٹ اور نیاز علی ولد محمد خان، لیبارٹری ٹینیشن بھرتی کئے ہیں؛
 (ب) اگر (الف) کا جواب اثبات میں ہو تو آیاں آسامیوں پر کوہاٹ سے باہر کے لوگ بھرتی ہو سکتے ہیں؛
 اگر نہیں تو ان لوگوں کو کیوں بھرتی کیا گیا، تفصیل فراہم کی جائے؟

وزیر صنعت و حرفت (جواب وزیر محنت نے پڑھا): (الف) یہ درست ہے کہ عرصہ نگران حکومت میں ادارہ سماجی تحفظ صوبہ سرحد (NWFP ESSI) نے میدی کیئر سنٹر کوہاٹ میں اباراللہ ولد جنت گل کو بھیشت ڈارک روم استئنٹ (BS-09) (جبلہ نیاز علی خان ولد محمد خان لیبارٹری ٹینیشن (BS-09) بھرتی کیا ہے، دونوں ملازمین پشاور کی بجائے ضلع کرک کے رہائشی ہیں۔

(ب) چونکہ مذکورہ بالادونوں آسامیاں سکیل 9 کی ہیں، اسلئے صوبائی حکومت کی مروجہ ملازمتی پالیسی کے تحت ان آسامیوں پر کوہاٹ سے باہر کے لوگوں کو بھرتی کیا جاسکتا ہے۔ صرف درجہ چمارم کی آسامیوں پر مقامی افراد کو بھرتی کیا جاتا ہے۔

سید قلب حسن: شکریہ، جناب سپیکر۔ تaso کہ دے کوئی سچن تھے اونکوری جی، دیکھندا کسان بھرتی شوی دی ضلع کرک نہ، زہ د منسٹر صاحب نہ دا تپوس Candidates صرف کوم چہ په پورہ کوہاٹ ضلع کبن سکیل 9 د پارہ دوئی سره نہ وو چہ کوہاٹ ضلع کبن سکیل 9 د پارہ کسان د کوہاٹ ضلع نہ اگستے وے چہ بجائے دوئی د کرک ضلع نہ واغستل؟ نمبر ایک۔ نمبر دو دا چہ د نگران حکومت دا کار نہ وو چہ هغوي بھرتیانے کولے، هغوي دا بھرتیانے کرے دی او زما خیال دے چہ دا Illegal بھرتیانے دی۔ د دے جواب کہ منسٹر صاحب را کری۔

Mr. Deputy Speaker: Minister concerned, please.

جنابر حیم دادخان [سینیٹر وزیر (منصوبہ بندی و ترقی)] : جناب سپیکر، ممبر صاحب۔۔۔۔۔

جنابر حیم دادخان : شیراعظمن خان۔ دا مائیک آن کری ورته۔

وزیر محنت : أَعُوذُ بِاللهِ مِنَ الشَّيْطَنِ الرَّجِيمِ。 بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ。 د آنریبل ممبر صاحب په خدمت کبن عرض دے چہ دوہ کسان بھرتی شوی دی په گرید 9 کبن، یو لیبارتری تیکنیشن دے، بل ڈارک روم اسستینت دے۔۔۔ Both are in Grade 9.. So for the question of district is concerned, only class IV government servants can be picked from the district and above that can be recruited out side the district. Here in the instant case, during the government of caretaker, these recruitments were made but quite under the procedure, rules & regulations and within the four corners of law these recruitments have been carried out. Furthermore I would like to let the Honourable Member know that we have still five to six vacancies for short of qualified people. If he has got the candidates, I can recruit them right now. Five to six, five to six vacancies exist but we are short of staff and the qualified people of Health Technicians and Dark room Assistants are not available. He is most welcome, he can apply, he can give me applications, that would be recruited. We have still the vacancies

but we are short of staff and there is non availability of qualified people around. Understand?

جناب ڈپٹی سپیکر: قلب حسن صاحب! مطمئن ہیں ان کے جواب سے؟

سید قلب حسن: جناب سپیکر، یہ جو بات کر رہے ہیں، بھرتیوں کیلئے کوئی پالیسی ہوتی ہے، اس میں کوئی بھی پالیسی اختیار نہیں کی گئی ہے۔ انہوں نے ڈائریکٹ ریکرومنٹمنٹ یہاں پشاور سے کی ہے۔ میرا کو تکمیل یہ ہے کہ یہ انہوں نے جو بھرتی کی ہے، یہ Illegal ہے، نمبر ایک، اخبار میں آنا چاہیئے اور یہ بات جو یہ کتے ہیں کہ کوہاٹ میں، پورے کوہاٹ ضلع میں نو سکیل کیلئے کوئی Available نہیں ہے، میں اس سے اختلاف کرتا ہوں۔

Mr. Deputy Speaker: Honourable Minister! One thing I would like to ask you.

Minister for Labour: We have got the whole record.

Mr. Deputy Speaker: One thing, one thing, do you know the post of BPS-9 is whether the district cadre post, divisional cadre post or provincial one? Show it to me, what do you say about this?

سید قلب حسن: میرا خیال ہے سر،-----

جناب ڈپٹی سپیکر: آپ تشریف رکھیں، ایک منٹ۔

Minister for Labour: Let me know, Sir.....

Mr. Deputy Speaker: One thing, I would like to ask you.....

Minister for Labour: Mr. Speaker! Let me know Sir, let me explain. Though it is a matter of caretaker government but the matter has been handled very carefully. A paper like ‘The News’ پہ نیوز اخبار کہنے کا خواہ ایڈورتاائزمنٹ نہ ورکوی، پہ نیوز اخبار کہنے کے ہم ورکرے دے، پہ اردو اخبار کہنے کے ہم ورکرے دے۔

Honourable Member.

Mr. Deputy Speaker: Mr. Sher Azam Khan! My question, I would like to brief myself, I say that whether the posts of BPS-9 fall in purview of the district cadre or not? This is my question.

Minister for Labour: It is not the district cadre post, it is grade 9.

Mr. Deputy Speaker: What do the rules say on this subject?

Minister for Labour: The rule is, when it is a government servant up to grade 4, that is class IV, that would be recruited exclusively within the district and when it goes above, that can be recruited

from around the district, when there is non-availability within the district.....

Mr.Deputy Speaker: Malik Qasim Sahib!

Malik Qasim Khan Khattak: Thank you, Mr. Speaker. My question was, whether this is the district cadre post or this is the divisional or province level post and you already did that. So the Honourable Minister may by himself clear it.

Mr. Deputy Speaker: Mr. Sher Azam Khan! give answer to the Honourable Member's question that whether these posts come in the district cadre or not? And if it comes in the district cadre then the residents of the district must be appointed according to law & rules, as far I know.

Minister for Labour: Mr. Speaker! This is not the duration department, not a district cadre post in that sense. This is provincial matter, NWFP Social Security Employment, and we do it properly advertised, properly carried out under the procedure of recruitment, rules and regulations. And if the Honourable Member wants to further satisfy himself, he can sit together with me, rather I can sit with him and make him understand properly and show him all the papers, leading papers to which the advertisement has been carried out and it has been properly, though it was the caretaker government but the procedure is all right. I have gone through it personally. وایہ کنه قلب حسن صاحب!

جناب ڈپٹی سپیکر: جناب عبدالاکبر خان صاحب!

جناب عبدالاکبر خان: جناب سپیکر، جناب منسٹر صاحب نے Categorical statement دے دی ہے۔ قلب حسن صاحب میرے خیال میں جس طرح آپ نے Propose کیا، آپ کے چیمبر میں ان کیاتھ بیٹھ جائیں گے۔ اگر Irregularity ہوئی ہے اور اگر غلط Appointments ہوئی ہیں تو وہ اس کو کینسل کرائیں گے۔ میرے خیال میں -----

Minister for Labour: Sir! I would like to add something more. Though it was decided in the first cabinet meeting on 8th April, 2008 that all the recruitments made during the caretaker government would be reviewed, we have, amongst other departments, also exercised this and we have undertaken an extensive exercise, rather those are being scrutinized where

discrepancy is available but in the instant case there is nothing otherwise pointed out by Honourable Member. Thank you.

جناب ڈپٹی سپلائر: اس کو سچن کو میں ڈیفیر کرتا ہوں کیونکہ Concerned Minister بھی نہیں ہیں اور پوری تیاری بھی نہیں ہے۔ اس کو میں نے سٹڈی کیا ہے، اس کو ڈیفیر کرتے ہیں Next sitting کیلئے۔

Now question No. 133, Syed Qalb-e-Hassan, Hon'able MPA

* 133 - سید قلب حسن: کیا وزیر صنعت و حرفت از راہ کرم ارشاد فرمائیں گے کہ:

(الف) آیا یہ درست ہے کہ کوہاٹ کالج آف ٹیکنالوجی میں شاف کی کمی ہے;

(ب) آیا یہ بھی درست ہے کہ موجودہ عمارت طلباء کیلئے ناکافی اور مذکورہ کالج کے پاس 62 کنال اضافی زمین بھی موجود ہے;

(ج) آیا یہ بھی درست ہے کہ مزید عمارت کیلئے فنی بیلٹی رپورٹ بھی تیار کی گئی ہے;

(د) اگر (الف) (ج) کے جوابات اثبات میں ہوں تو حکومت نے کالج میں شاف کی کمی کو پورا کرنے اور مزید عمارت بنانے کے سلسلے میں کیا اقدامات کئے ہیں، تفصیل فراہم کی جائے؟

جناب محمود زیب خان (وزیر برائے معدنی ترقی و فنی تعلیم): (الف) ہاں، یہ درست ہے کہ کوہاٹ کالج آف ٹیکنالوجی میں شاف کی کمی ہے۔ بی پی ایمس سترہ، اخخارہ اور انیس میں موجودہ خالی آسمیوں کی ریکویزیشن این ڈیلوایف پی پبلک سروس کمیشن کیسا تھک کی گئی ہے جس پر تقریباً 15 پبلک سروس کمیشن کے ذریعے کی جائیں گی۔ کمیشن سے سلیکشن کے بعد خالی آسمیوں کو پر کیا جائے گا۔

(ب) ہاں، یہ درست ہے کہ کالج آف ٹیکنالوجی کوہاٹ کی موجودہ عمارت طلباء کیلئے ناکافی ہے اور یہ بھی درست ہے کہ مذکورہ کالج کے پاس 62 کنال اضافی زمین موجود ہے۔

(ج) موجودہ عمارت کی توسعہ اور مزید تعمیرات، اضافی مشینری کیلئے مذکورہ کالج کی اپ گریڈیشن سیکم کو اے ڈی پی 09-2008 میں شامل کرنے کی تجویز پی اینڈ ڈی ڈیپارٹمنٹ کو بھیج دی گئی تھی جسے موجودہ اے ڈی پی 09-2008 میں شامل نہیں کیا گیا۔ اس منصوبے کو آئندہ مالی سال کے ترقیاتی منصوبوں میں شامل کیا جائے گا۔

(د) شاف اور عمارت کے بارے میں سوال (الف) (ج) کا جواب ملاحظہ فرمائیے۔ نیز تفصیل اسمبلی لائبریری میں ملاحظہ کی جا سکتی ہے۔

سید قلب حسن: شکریہ، جناب سپیکر یہاں سر، اگر آپ 2 Page پر دیکھ لیں تو اس کا لمحہ میں جتنی بھی کلاس فور کی پوٹیں تھیں، انہوں نے پہلے Priority Within a month کا ان پر اپا نہ منٹنس کر لی ہیں لیکن جو کالج کی خصوصی پوٹیں ہیں، جو بچوں کو پڑھانے کیلئے پروفیسرز کی ضرورت ہوتی ہے، ٹیچرز کی ضرورت ہوتی ہے، وہ سیٹیں اگر آپ دیکھ لیں، تقریباً اس کی سیٹیں خالی ہیں، منسٹر صاحب صرف اس کی وضاحت کر دیں۔ میرا خیال ہے، تقریباً سال ہو گیا ہے کہ یہ کالج آپ گرید ہوا ہے، کالج آف ٹیکنالوجی، ابھی تک یہ پوٹیں انہوں نے ایڈورنائز نہیں کی ہیں جی، یہ صرف وضاحت کر دیں۔ باقی اس کے علاوہ جوان کا جواب ہے، اس سے میں مطمئن ہوں۔

Mr. Deputy Speaker: Minister concerned, Mr. Mehmood Zeb Sahib.

وزیر برائے معدنی ترقی و فنی تعلیم: سر، انہوں نے جو سوال کیا ہے، اس میں انہوں نے کہا ہے کہ گرید ستھارہ اور انیس کی موجودہ خالی آسامیوں کی ریکویزیشن این ڈبلیو ایف پی پبلک سروس کمیشن کیا تھی کی کتنی ہے جن پر تقریباً پبلک سروس کمیشن کے ذریعے کی جائیں گی؟ کمیشن کے سلیکشن کے بعد خالی آسامیاں پر کی جائیں گی۔ سر، یہ ہم نے کمیشن کو بھیجی ہے اور کمیشن اس پر تقریباً کرے گا لیکن پراؤ نشل کیینٹ نے بھی اس پر Ad hoc base Decision دیا ہے کہ بھرتیاں ہوں گی توجہ وزیر اعلیٰ صاحب اس کی منظوری دیں گے تو ہم ایڈبک پر بھرتیاں کریں گے۔

جناب ڈپٹی سپیکر: قلب حسن صاحب! آپ ان کے جواب سے مطمئن ہیں؟

سید قلب حسن: ٹھیک ہے سر، میں منسٹر صاحب سے پھر اسمبلی کے بعد بات کروں گا اور میں باقی جوانہوں نے جواب دیئے ہیں، ان سے مطمئن ہوں۔ تھیں کیوں، سر۔

Mr. Deputy Speaker: Not pressed. Thank you very much. Now Question No. 66, Dr. Zakirullah Khan, Honourable MPA.

* 66 _ ڈاکٹر زکر اللہ خان: کیا وزیر ماحولیات و جنگلات ازراہ کرم ارشاد فرمائیں گے کہ:
 (الف) آیا ہے درست ہے کہ چترال فارسٹ ڈویژن عشریت جنگل، زیارت کمپارٹمنٹ نمبر 25 علاقائی و مقامی لوگوں کی ملکیتی حفاظت شدہ جنگل (Protected Forest) کی رائٹی کی رقم 60 فیصد مالکان جنگل اور 40 فیصد حصے کی صوبائی حکومت حقدار ہے:

(ب) آیا یہ درست ہے کہ کچھ عرصہ قبل لواری ٹنل کی سڑک کی تعمیر کے سلسلے میں مذکورہ بالجنگل سے دیار اور کامیل کے سبز درختوں کی نیلامی اور کٹائی کے بعد بذریعہ ٹرانسپورٹ پر مت ملک کے جنوبی حصے کو ڈھلانی کروائے گئے:

(ج) آیا یہ بھی درست ہے کہ مذکورہ جنگل کی رائلٹی کا 60 فیصد حصہ جو ایک کروڑ، اکانوے لاکھ، تھتر ہزار، دو سو تیرہ روپے (1,91,73,213) بننے تھیں، تا حال مالکان جنگل کو ادائیں کئے گئے:

(د) اگر (الف) (ت) (ج) کے جوابات اثبات میں ہوں تو:

- 1۔ رائلٹی کی مذکورہ رقم مالکان جنگل کو کیوں ادا نہیں کی گئی ہے؟
- 2۔ مذکورہ رقم اس وقت کس کے اکاؤنٹ میں اور کماں جمع ہے؟
- 3۔ حکومت مالکان جنگل کو فوری ادائیگی کیلئے اقدامات کر رہی ہے؟

جناب واحد علی خان (وزیر جنگلات): (الف) ہاں۔

(ب) ہاں۔

(ج) مبلغ دو کروڑ، تیس لاکھ، نواں ہزار، ایک سو پندرہ روپے بذریعہ چیک نمبر 138254 مورخ 19.12.2006 کو ڈسٹرکٹ آفیسر ریونیو ینڈ اسٹیٹ چترال کو باہت تقسیم رائلٹی درمیان حقداران مذکورہ جنگل ادائیگی ہو چکی ہے۔

(د) 1۔ مذکورہ رقم ڈسٹرکٹ آفیسر ریونیو ینڈ اسٹیٹ چترال کے اکاؤنٹ میں جمع ہوئی ہے، لہذا ادائیگی سے متعلق جملہ سوالات کی جواب دہی کے ذمہ داران وہی ہیں۔

2- ایضًا

3- ایضًا

ڈاکٹر ذاکر اللہ خان: جناب سپیکر صاحب، شکریہ۔ دا کوئی خو جی د ڈیر زیارات اہمیت حامل دے اوتا سو کہ لی جی په دے اولنی، "چترال فارست ڈویشن عشیرت جنگل، زیارت کمپارٹمنٹ نمبر 25"، دا د خلقو د رائٹئی خبرہ دوئی راسرہ منلے ده چہ او د دوئی زموں سرہ 60% کیپوری او دا ایک کروڑ، اکانوے لاکھ، تھتر ہزار، دو سو تیرہ روپیے دی جی، دا ڈیر زیارات لوئے او Huge amount دے جی۔ جناب سپیکر صاحب، ڈیپارٹمنٹ خو زما نہ ڈیر زیارات پہ آسانہ باندے خان خلاص کرے دے

چه یره دا د ریونیو ڈپارتمنٽ سره تعلق لري او مونبر د هغه خائے ڈستركت
ریونیو آفیسر ته یو چیک ورکرے دے۔ جناب سپیکر صاحب، دوئی وائی چه
مونبر د هغه خائے ڈستركت ریونیو آفیسر ته چیک ورکرے دے، نور زمونبر د
دے سره خه تعلق نشته۔ زه منسٹر صاحب نه لبدا تپوس کول غواړمه چه آیا دوئی
ته دا پته نشته چه دا پیسے، دا چیک چه کله دوئی ریونیو ڈپارتمنٽ ته ورکولو،
د دوئی په نوټس کبن دا نه وه چه دا خنگل کمپارتمنٽ د چا سره تعلق ساتي، د
دے مالکانه حقوق د چا دی، دغه حق د چا دے؟ ریونیو ڈپارتمنٽ ته نئے که
ورکرے دے، ریونیو منسٹر صاحب هم ناست دے، نو په دے سلسله کبن منسٹر
صاحب ته هم درخواست کوم چه دا د خلقو دوه کروړه روښ تقریباً ضائع شوې
دی او دا د اوريجنل مالک په خائے باندے، لکه د ایف سی د خنگل سره خه کار
دے جي؟ دا Payment هغوي ته شوې دے، نو زه منسٹر صاحب ته درخواست
کومه چه دوئی ریونیو ڈپارتمنٽ ته په دے باندے، لکه د ریونیو ڈپارتمنٽ
منسٹر صاحب ناست دے او هغوي د په دیکین انکوائزی اوکری او دغه خلقو ته
چه هغه د دوه کروړو روپو نه محرومہ شوی دي، هغوي ته دا خپل حق ملاوشي۔

جناب ڈپٹی سپیکر: مفسٹر صاحب، واحد علی۔

وزیر جنگلات: مستر سپیکر سر، د فارست ڈپارٹمنت بنیادی کار چہ کوم دے، هفہ دا دے چه هغوي کوم کار او کرى هلته کبن، ايف ڈی سی کوم ڈپارٹمنت چہ دے سره Concerned دے، د هغوي کار دا دے چه کوم دا بولی او شی او لرگے چه خرڅ شی، هغه پیسے هغوي ریونیو افسر، ڈی او آر ته لیبری۔ بیا د حصو تعین یا د خلقو چه کوم په هغے کبشن حصے دی، د هغے تعین هغوي د ریونیو ریکارډ مطابق هغه ریونیو افسر کوی نو که په دیکبشن دا سے خه خبره شوئے وی، د فارست ڈپارٹمنت خپل چه خومره Liabilities دی، هغه ئے ڈی او آر ته لیبرلی دی، که هلته پکبند خه Mishap شوئے وی نو هغه خو زما په خیال باندے د ریونیو ڈپارٹمنت ذمه داری ده او خنگه چه ممبر صاحب او وئیل نو زه به هم ریکویست او کرم ریونیو منسٹر صاحب ته چه هغه په دیکبشن لپا انکو اثری او کرى چه واقعی دا شے د اصلی شیئر ھولدرز په خائے باندے بل چا ته ملاو شوئے وی نو زه هم د

دے سوال د دے حدہ پورے حمایت کوم او باقی د فارست ڈپارٹمنٹ چہ کومہ Liability وہ، هغہ هغوی هغہ خپل چیک متعلقہ دغہ ته رسولے دے۔

جناب ڈپٹی سپیکر: شکریہ۔ تنولی صاحب ایہ کو سمجھن جو ہے، واجد علی صاحب نے اس کا جواب تو دے دیا، آپ تشریف رکھیں، اس میں ایک جواب ہے مبلغ دو کروڑ، تینیں لاکھ، نواسی ہزار، ایک سو پانچہ روپے بذریعہ چیک نمبر So & 19-12-2006، مورخ ڈسٹرکٹ آفیسر ریونیو اینڈ اسٹیٹ چترال کو بابت تقسیم رائلی درمیان حقدار ان مذکورہ جنگل اداگی ہو چکی ہے، اب یہ بت Heavy amount ہے، اور یہ payment More than two crore، ڈیپارٹمنٹ کو یا ان کے آفیسرز کو، تو لمباز میں ڈسٹرکٹ آفیسر ریونیو Concerned کو ڈائریکشن دیتا ہوں کہ وہ Next sitting Monday کو یہ پورا ریکارڈ لے آئیں اور 19-12-2006 سے کیوں یہ اداگی نہیں کی گئی ہے، نہ حکومت کو، نہ عوام کو، یہ کیا وجہ ہے؟ تو لمبادیکر ٹری صاحب کو کہیں کہ فوراً کو تمام ریکارڈ لائیں کہ Monday کو وجہ کیا ہے؟ What are the causes of non payment of such heavy amount to the concerned authorities and parties?

ال الحاج جسیب الرحمن تنولی (وزیر مال): بہتر ہے، جناب سپیکر، بہتر ہے، I will direct۔

جناب ڈپٹی سپیکر: تھیں کیوں دوئی تھے لیتھر اولیکی۔ مشر صاحبان کے نوٹس میں لانا چاہتا ہوں کہ ان کے ڈیپارٹمنٹس، خاکر، بیلٹھ ڈیپارٹمنٹ، انڈسٹریز، کامر س، ٹیکنیکل اور انوار ٹمنٹ کے سوالات ہیں لیکن ان کے جوابات نہیں آئے ہیں ابھی تک، خاکر، بیلٹھ ڈیپارٹمنٹ کے جوابات ابھی تک نہیں آئے ہیں تو ان کو سختی سے تاکید کی جاتی ہے کہ وہ آئندہ ٹائم پر جوابات اسمبلی کی انتہائی کو حوالہ کیا کریں کیونکہ اس سے ہماری بنس اور وقت ضائع ہونے کا خدشہ ہوتا ہے تو یہ ان کو ہدایت کی جاتی ہے کہ آئندہ ایسا موقع نہ دیا جائے، ورنہ Then we will take serious action against those authorities who are involved in such practice.

اراکین کی رخصت

جناب ڈپٹی سپیکر: معزز اراکین کی طرف سے رخصت کی درخواستیں، ان معزز اراکین اسمبلی نے رخصت کیلئے درخواستیں ارسال کی ہیں: جناب احمد خان بہادر صاحب اور جناب اختر نواز خان نے 29

اگست تا 5 ستمبر 2008ء، جبکہ جناب میاں نثار گل صاحب نے 29 اگست 2008ء، یعنی آج کیلئے تو the desire of the House that the leave may be granted?

(The motion was carried)

جناب ڈپٹی سپیکر: Leave is granted. رمضان شریف کو توا بھی دو تین دن ہیں اور ابھی سے آپ کی آواز نہیں آ رہی ہے۔

مسئلہ استحقاق

Mr. Deputy Speaker: Now coming to Item No. 5, Privilege Motions. Malik Hayat Khan, MPA, to please move his privilege motion No. 22. Malik Hayat. Khan. Not Present, it Lapses.

توجه دلاؤ نوٹس با

Mr. Deputy Speaker: Now coming to item No. 7, ‘Call Attention Notices’. Mr. Muhammad Anwar Khan, MPA, to please move his Call Attention Notice No. 43.

جناب محمد حاوید عباسی: جناب سپیکر صاحب! یہ آئمہ نمبر 6 رہ گیا ہے۔

جناب ڈپٹی سپیکر: جاوید عباسی صاحب! یہ پانچ، وہ نہیں ہے، چھ نمبر آئمہ نہیں ہے۔

جناب محمد حاوید عباسی: یہاں تو لکھا ہے۔

جناب ڈپٹی سپیکر: یہ لکھا ہے لیکن نہیں ہے، ہے نہیں، آپ تشریف رکھیں۔ نہیں ہے۔

جناب محمد انور خان ایڈو کیٹ: شکریہ، جناب سپیکر۔ ”میں جناب والا کی توجہ اس معزز ایوان کی وساطت سے ایک اہم مسئلے کی طرف دلانا چاہتا ہوں اور وہ یہ کہ گورنمنٹ ہائی سکولز، جتنے بھی ہائی سکولز ہیں جی دیرا پر میں، خصوصاً میرے حلقہ پی ایف 91 میں ٹیچنگ سٹاف کی بہت کی ہے۔ آپ براہ کرم متعلقہ محکمہ کو ہدایت کریں کہ ہائی سکولز دیرا پر میں ٹیچنگ سٹاف کا فوری بندوبست کر لے جی۔“

Mr. Deputy Speaker: Minister concerned.

جناب محمد انور خان ایڈو کیٹ: زہ بھ جی پہ دے باندے لبہ خبرہ کوم۔ سر، زموں بہ د بڑہ دیر دا پوزیشن دے جی، ما مخکین ہم جی یو قرارداد پیش کرے وو پہ هفے باندے، 99 نمبر قرارداد وو جی۔ ہلتہ د جینکو سکول، کالج جو پر شوے دے، ما تھ منسٹر صاحب پہ دے فلور باندے وئیلی وو چہ دے لہ بھ مونبہ د ستاف بندوبست کوؤ، دیکبن بھ مونبہ کلاسز شروع کوؤ د فرسٹ ایئر۔ د میتھرک ریزلت آوت شوے دے او تراوسہ پورے جی پہ هفے کبن مونبہ تھ دوئ بندوبست اونکرو۔ دویم جی زموں بہ چہ خومرہ سکولونہ دی، ہلتہ پہ دیر بالا کبن چہ خومرہ هائی سکولونہ دی جی یا ہائز سیکنڈری سکولونہ دی، پہ هفے کبن تر

او سه پورے جی ستاف بالکل نشته دے. په هغے کبن جی زه تاسو ته لې. تفصیل وايم جی: گورنمنت هائي سکول گلکوت، شرینگل، براول، گندیکار، واپرئ، گورنمنت سینیتیل مادل سکول دیر هید کوارتر، گورنمنت هائي سکول تل، گورنمنت هائي سکول گلکوت، بريکوت، دیال، پاتراک، شرینگل، ميانه ڈوك، بدر کنئ، هولندي دره، گنپوري، براول باندئ، جان بهتني، ونده دره، باچه کلے، بیبور، گام سیر، جنبه، سنکوت، جغابنج، چبئ او سلطان خیل، په دیکن جي په یو سکول کبن هید ماسته ترا او سه پورے. په دے سکولونه چلپری، تر دے ٹائمه پورے هلتہ هید ماسته نشته جي. په دے سکولونو کبن چه کوم زمونږه سره جي پینځه هائز سیکنډری سکولونه دی، په هغه پینځه هائز سیکنډری سکولونو کبن ترا او سه پورے سبجیکټ سپیشلسټ نشته، ماسوائے یو سکول کبن یو سبجیکټ سپیشلسټ دے او نور په سکول کبن، هائز سیکنډری سکول نوم ئے ورله ایښودے دے او په یو سکول کبن سبجیکټ سپیشلسټ نشته دے. د هغے نه علاوه جي ايس اى تې پوسټونه، ايس اى تې پوسټ، سینئرانګلش تیچر ز چه کوم دی، هغه هم نشته. سائنس تیچر ز هم نشته او تر دے پورے جي چه یو سکول دے د چمور کار په مقام باندے، هغه بله ورڅه هغے کبن چوکیدار تاله لګولے ده، هلکان راغلی دی، بهر ناست دی او مونږه ته ټیلیفون اوشو، زه بحیثیت ایم پې اسے هلتہ On the spot اوسکول ما کھلاؤ کړے دے سر. یو طرف ته جي که تاسو زمونږد دیر حالات او گورئ نو یو طرف ته په سوات کبن هور بلپری، په باجور کبن هور بلپری، که بل طرف ته یو God created tension دے، د قدرت نه په مونږ باندے یو آفت دے نو بل طرف ته جي هغه مسئلي چه کوم زمونږ په لاس کبن دی، چه دغه کسان، مونږه خو جي دا وايو او ما مخکن هم په دے فلور باندے دا ریکویست کړے وو چه پاکستان په 1947 کبن آزاد شوے دے او مونږه په 1960 کبن پاکستان کبن شامل شوی وو خو او سه پورے مونږه نه پاکستان قبول کړو او نه ئے پریښودو. زمونږه د سکولونو دغه حال دے چه په سکول کبن تیچر د نن پورے نشته. هلتہ پرائمری سکول کبن تیچر نشته، هلتہ په هائي سکول کبن تیچر نشته، هلکان خي او هلتہ نه استاذ شته، نه سستم شته جي. هغه بله ورڅه جي زمونږه ډکری كالج جور شوے دے، په دیر خاص کبن

د جينکو كالج شته او د فرسته ايئر کلاسونه په هغے کبن او نه لکيدل، د جينکو قيمتى کال ضائع شو، نوزه جي مستير صاحب ته ستاسو او د دے اسمبلې په وساطت دا سوال کوم جي چه دا زمونبره سيريس مسئله ده، هغه مسئله چه کوم د قدرت نه دی، هغه خودی خوهغه مسئله چه د خلقد بچو كالونه ضائع کيوري او دوي مونبر له هيچ قسم له د ستاف بندوبست نه کوي جي، نوزما دوي ته ستاسو په وساطت باندے دا ريكويست دے چه فوراً د مونبر له د دے ستاف بندوبست او کړے شي۔ ډيره زياته مهربانۍ جي۔

جناب ڈپٹي سپيکر: سردار باک صاحب۔

مفتی سید حنان: جناب سپيکر! پواخت آف آرڈر۔

جناب ڈپٹي سپيکر: جي، جنان صاحب، باک صاحب، آپ تشریف رکھیں، خیر ہے۔ جي، جنان صاحب۔

مفتی سید حنان: ستاسو په وساطت باندے جي لکه زمونبره فاضل ورور کومه خبره او کړله، د هنگو جي بعینه هم دغه صورتحال دے۔ صرف ټول تحصيل ټل کبن یو دوآبه هائي سیکندری سکول دے چه هلته کبن عمله پوره ده، استاذان ورکبن پوره دی او ټل کبن صرف یو سکول دے چه هغے کبن هيد ماستير سره د عملے موجود دے، نور ټول تحصيل کبن چه کوم سکولونه دی، د پينخلس کسانو په خائي باندے هلته کبن یا درسے کسان او یا خلور کسان موجود وي نو لکه مونبر غوندے، خنگه د لا، ايند آرڈر مسئله ده، غم زپلي یو، تکليف وھلي یو نو چه زمونبره د بچو وخت ضائع نه شي۔ مستير صاحب ته، ستاسو په وساطت باندے دغه حکومت ته، دے ټولو ته مونبره دا خواست کوؤ چه زمونبره په بچو باندے رحم او کړئ، چه د کوم خائي نه هم وي، مطلب دا دے دے راتلونکي کال ته زمونبره د بچو غم او کړئ۔ کم از کم که پينخلس کسان نه وي خو چه هر سکول کبن لس او اته او شپږ استاذان خو ورکبن وي چه د دغه بچو وخت ضائع نه شي، نو د دغه ورور د دغے خبر سره زما اتفاق دے او زمونبره بچو د هم غم او کړلے شي۔

جناب ڈپٹي سپيکر: باک صاحب۔

جناب عبدالاکبر خان: جناب سپيکر صاحب۔

جناب ڈپٹي سپيکر: عبدالاکبر صاحب! ته نن جرمانه یې بنه۔

جانب عبدالاکبر خان: ولے جی؟

جانب ڈپٹی سپیکر: تہ لیت راغلے یے۔

جانب عبدالاکبر خان: زه خواسمبلئ ته په ټائم راغلے یم خوبھر لې لیت شوم۔

جانب ڈپٹی سپیکر: تا بھر خه کول؟ تا بھر خه کول؟

جانب عبدالاکبر خان: زه جی نوبجے راغلے یم خو چه تاسونه وئ، خوک نه وو نوما
خه چل کرے وے؟ بس یو کار او کرئ جی، بس زه به درته بیا چل او بنایم، بیا به
تھیک راخی۔

جانب ڈپٹی سپیکر: هدایت اللہ صاحب، سپلیمنٹری کوئی سچن خو کولے شی کنه۔
Related question

بیر سٹر ارشد عبداللہ (وزیر قانون و پارلیمانی امور): او۔

حاجی ہدایت اللہ خان (وزیر برائے تحفظ حیوانات): جناب سپیکر صاحب، خبرہ دا کومہ چه
دوئ اوکرہ۔ دا د ټولو یو شان شریکه خبرہ ده خو چه زه خه وايم نودغه راپسے
پاخی او ارشد عبداللہ صاحب میں کیبننوي بیرته۔ هغہ د پینتو هغہ یو شعر دے،
وائی:

دا خلق راته وائی چه خه او وایہ خونه شمه
حکہ چہ مهر ستاد شوندومے په شوندول گیدلے دے
(تالیں)

ستاسو د طرف نه راته آرڈر، (ققہ) د هغہ د طرف نه راته پاخیدل، نودغه
خبرہ جی داسے د چہ تھیک ده چہ مونږہ د منسٹر حیثیت لرو جی خو په دیکبند
dasے خبرہ ده چہ زمونږه د حلقة، حقیقت هم دا دے چہ ما سره تقریباً خه پندرہ
بیس درخواستونه جی داسے پراته دی چہ په هغے کښ زمونږ سره هم دغه مسئله
ده نو که په دے باندے جی فوری غور او کرے شی، بابک صاحب ته مونږہ
اوایو نوبابک صاحب دا وائی چہ انشاء اللہ له خیرہ سره راروان دی او دغه
دی درغلل بس او تاسو غم مه کوئ، نود هغے نه وروستوجی تقریباً پکښ دا یو
میاشت نوره تیره شود۔ نو دا د ټولو خبره ده او په دے باندے نور بحث نه دے

پکار۔ دا د ہولو مشترکہ مسئلہ دا او په ہر خائے کبن ہم دغہ حالت دے، دا کوم چہ دوئی بیان کرو جی۔ ڈیرہ مہربانی۔

جناب عبدالاکبر خان: جناب سپیکر! اجازت دے؟

جناب ڈپٹی سپیکر: عبدالاکبر خان! تھے وایسے پکبن؟

جناب عبدالاکبر خان: جناب سپیکر، جس طرح مسئلہ کی طرف توجہ دلائی گئی ہے، میں سمجھتا ہوں یہ آج اس صوبے کا ایک اہم مسئلہ ہے، وزیر صاحب تو نہیں بول سکتے لیکن ہم بول سکتے ہیں۔ جناب سپیکر، بات یہ ہے کہ حکومت اے ڈی پی میں کالج / سکول کی Provision رکھ لیتی ہے، تین چار سال میں وہ سکول Complete ہو جاتا ہے۔ جب وہور کس اینڈ سروسز ڈیپارٹمنٹ سے ایجوکیشن ڈیپارٹمنٹ کو Hand over ہوتا ہے تو ایجوکیشن ڈیپارٹمنٹ اس کے بعد اس کی ایس ایں ای فائلز ڈیپارٹمنٹ کے پاس بھیجا ہے پوسٹوں کیلئے۔ فائلز ڈیپارٹمنٹ جناب سپیکر، اس ایس ای کو Approve کرتا ہے۔ لوگ تو سمجھتے ہیں کہ سکول بن گیا اور اس کا ایمپی اے یا ایم این اے افتتاح بھی کر لیتا ہے لیکن جناب سپیکر، جو سب سے بڑا Obstacle ہے، وہ یہ ہے کہ جو Grade 17 and above ہیں، وہ پبلک سروس کمیشن کی Purview میں آتی ہیں۔ اب جناب سپیکر، پھر وہ ایجوکیشن ڈیپارٹمنٹ اس کیلئے پبلک سروس کمیشن سے ریکروٹمنٹ کیلئے ریکویزیشن کرتا ہے۔ اب اتنا burden over ہے جناب سپیکر، پبلک سروس کمیشن کہ دو تین سال وہ لگا لیتا ہے ان اپوا نئمنٹس پر۔ اب جناب سپیکر، جب تک وہ ادھر اپوا نئمنٹس نہیں ہو تیں تو اس وقت تک وہ سکول چالو نہیں ہو سکتا۔ اس کے علاوہ جو لوگ رگریدیز ہیں، وہ بھی ڈیپارٹمنٹ Fill نہیں کرتا تو جناب سپیکر، میں سمجھتا ہوں کہ حکومت اس کا سیریس نوٹس لیں اور پہلے جو سمیلی تھی، اس میں یہ بات اٹھائی گئی تھی کہ جہاں پر اگر پوسٹ خالی ہے اور پبلک سروس کمیشن کی Recommendation ابھی تک نہیں آئی ہے تو میرے خیال میں منظر سینکڑری اور منظر ہائرا جو کیشن ان کو Contract basis پر اپوانٹ کر لیتے ہیں اور سکول کو یا کالج کو چالو کر دیا جاتا ہے۔ جناب سپیکر، یہ واقعی سیریس مسئلہ ہے، پچاس لاکھ، ایک ایک کروڑ، دو دو کروڑ روپے کی بلڈنگز اس طرح پڑی ہوئی ہیں اور وہاں پر بچے بھی ہیں جو ادھر جانے کیلئے تیار ہیں۔ اسی طرح جناب سپیکر، اور سکولز ہیں جو پرانے سکولز ہیں، جن کا نٹاف بھی Sanctioned ہے، وہ لوگ نزدیک اپنے سکول کو اپنی ٹرانسفر کر لیتے ہیں اور جو دور دور کے سکول ہیں، وہ خالی پڑے ہوئے ہیں، وہاں پر کوئی ٹیچر نہیں جاتا اور بچے اس طرح سکولوں میں رہتے ہیں۔ میں سمجھتا

ہوں کہ وزیر صاحب اس چیز کا سیر لیں نؤں لیں اور آپ اگر آپ ہفتہ تائماً دے دیں یاد س دن کا، اس میں وہ Complete report کریں کہ اس کا کیا حل زکالا جاسکتا ہے؟ (تالیف)

ملک بادشاہ صالح: جناب سپیکر! زہ بہ یوہ خبرہ اوکرم نو دوئی بہ بیا۔۔۔۔۔

جناب ڈپٹی سپیکر: تشریف رکھیں، باک صاحب۔ بہت مختصر، ممبر صاحب، مختصر، To the point related question

ملک بادشاہ صالح: جناب سپیکر صاحب! انور خان صاحب خو ہول پہ تفصیل سره خبرہ اوکر لہ د دے سکولونو چہ بھئی سکول کبن نہ ستاف شته، ہید ماستر او پرنسپل پہ نوم ہم نشته دے جی خو مونز تہ بلہ مسئله دا د جی چہ سکولونو کبن پہ تیر شوی حکومت کین زمونب پینستہ سکولونہ دا سے دی چہ۔۔۔۔۔

ایک آواز: پوانٹ آف آرڈر سر۔

ملک بادشاہ صالح: پینستہ سکولونہ دا سے دی چہ د تیر شوی حکومت د غلط پالیسو پہ وجہ هغہ خراب شوی دی او د هغے نہ ستاف پہ ڈیتیل او پہ مختلف طریقو باندے نورو سکولونو تہ تلے دے او هغہ سکولونه زیات بند دی۔ دا سے ہم پکین شوے د چہ ما د یو سکول نہ استاذ راوستے دے او بل کبن مے کیبیننولے دے۔ د امتحان پہ ورخو کبن چہ د دوئی نہ امتحان وائلئی، ولے چہ سکولونہ بند ووجی۔ اوس دا Ban لکیدے دے نو زمونبہ د دے پی تی سی دا کوم سیت اپ چہ بیرتہ استاذان برابرول یا د پینانو برابرول دی جی، نو زہ منسٹر صاحب تہ دا درخواست ہم کوم چہ برے سطح باندے ستاسو پہ لاس کبن چہ کوم کاروی، هغے باندے Ban اولگوئ خو لاندے کوم چہ زمونب د ضلعو کار دے چہ د دے نہ دا او چت کرے شی چہ مونبہ د پی تی سی دا خپل سکولونہ بیرتہ برابر کرو پہ حلقو کبن چہ پہ هغے مونبہ دیر بنہ صحیح پوهیرو۔

جناب ڈپٹی سپیکر: تھیک دہ، تشریف رکھیں جی۔ پرویز خٹک صاحب، پرویز خٹک صاحب۔

جناب محمد حاوید عباسی: جناب سپیکر! بہت سارے راستے تھے اس کیلئے، اگر یہ ڈسکشن کیلئے رکھ لیتے تو فائدہ بھی ہو جاتا۔ اس کو تجھن کو ہم سارے وقت ڈسکشن کرتے رہیں گے اور اس ایجو کیشن کا Matter بت سارے دنوں سے آرہا ہے، اس کو Take up کریں۔۔۔۔۔

جناب ڈپٹی سپیکر: تشریف رکھیں، Take up کر لیتے ہیں۔

سردار اور نگزیب نلوٹھر: جناب سپیکر صاحب، میرا خمنی کو سمجھنے ہے۔

جناب ڈپٹی سپیکر: تشریف رکھیں، اس کو میں نے فلور دیا ہے۔

سردار اور نگزیب نلوٹھر: سر، خمنی کو سمجھنے ہے اسی حوالے سے جی۔

Mr. Deputy Speaker: Please take your seat, please.

جناب پرویز خنک (وزیر آبادی): جناب سپیکر صاحب، دے کبن په دے فیصلہ شوئے وہ چہ دا پبلک سروس کمیشن د Delay د وجے نه په تو له صوبہ کبن، دا مسئلہ صرف یو علاقہ کبن نه د بلکہ په تو له صوبہ کبن د، هے کبن دا Decision شوئے وو چہ دا اختیارات بہ پبلک سروس کمیشن نه واخلى او صوبائی حکومت ته بہ دا اختیار ملاڙشی او ورسہ بہ پہ کنتریکت باندے دا بھرتی کیوی، نولا منستر صاحب د مونبرہ او وائی چہ په دے باندے خه فیصلہ او شوہ او لے دا دو مرہ Delay شو؟ چہ مونبرہ د دے محکمو نه گله کوؤ چہ د هغوي پراسس دیر Slow دے لیکن زمونبرہ خپل پراسس د هغوي نه هم Slow دے۔ نو پکار ده چہ مونبرہ خپلہ کار کرد گئی او بنا یوا دا مسئلے حل کرو۔

جناب ڈپٹی سپیکر: باک صاحب! آپ جواب دے دیں۔

جناب سردار حسین (وزیر برائے ابتدائی و ثانوی تعلیم): مہربانی، سپیکر صاحب۔ د انور خان صاحب چہ کوم کال اتینشن نو تیس وو او د هغے سرہ سرہ چہ د دے نور آنریبل ممبرز د دے مسئلے سرہ ترلے کومہ ضمنی خبره وہ، حقیقت هم دا دے چہ په تو له صوبہ کبن د ایس ایس او د ایس ای تی چہ کومہ مسئلہ ده، دا بالکل یو Burning issue د خودا خبره خو ما په دے هاؤس کبن مخکن هم کرے وہ چہ د ایس ایس او د ایس ای تی، ایس ای تی، خنگہ چہ عبدالاکبر خان صاحب خبره او کرہ، د اپوائیتمنٹ اختیار چہ دے، دا پبلک سروس کمیشن ته دے خو چونکہ د ما شومانو یا د ستپوڈ نیانو هغہ مستقبل ته خطرہ وی او د هغوي وخت ضائع کیوی نو ڈپارٹمنٹ د مصلحت پہ تو گہ باندے دا اپوائیتمنٹس چہ دی، دا Ad hoc basis باندے کوئی۔ پہ اکثر سکولونو کبن، پہ مدل سکولونو کبن، پہ ہائی سکولونو کبن، پہ ہائی سیکنڈری سکولونو کبن ایس ایس او ایس ای تی چہ کوم پوسٹیونہ دی، دا بالکل حقیقت دے چہ دا کم هم دی۔ انور خان صاحب دے خبره

سره زه بالکل اتفاق نه کوم چه دیر سکولونه داسے دی چه په هغے کبن هدو سیتاف نشته. زه خواوس هم دا خبره کوم چه دیو سکول Identification د دوئ اوکړی چه کوم داسے سکول دے چه په هغے کبن سیتاف نشته؟ سیتاف هلتہ موجود دے خود سیتاف کمے دے. اوس اوس زموږ وزیر اعلیٰ صاحب چه کومه سمری دیو کال د پاره منظور کړے ده، په هغے کبن به د مدل سکولونو او د هائی سکولونو ایس ایس ای تې چه کوم پوسټونه دی، هغه مونږه ستره ته پرومومت کړو، نوانشاء الله هغه مسئله به تر ډیر حده پورې حل شی. دیکښ جی یوه سیریس مسئله دا ده، زه فلور آف دی هاؤس باندے دا خبره کوم چه مونږ خو پخپله دا چغے وهو چه دا یوه سنگینه مسئله ده، مونږه پخپله د دے هاؤس دا ټول معز اراکین صاحبان چغے وهو چه سکولونه خالی کېږي خوبل طرف ته دا خبره هیروؤ چه پخپله دے ته نه ګورو چه په دے سکول کبن د ډیټیچر ضرورت دے که د دوؤ ضرورت دے؟ په سیاسی بنیادونو باندے مونږه ای ډی او هم Pressurize کوؤ، ډائريكتر هم Pressurize کوؤ، سیکرتیری هم Pressurize او هغه سکولونه مونږه ټول پخپله خالی کړو. پکار دا ده چه اوس خو مونږ، ما دا خبره په دے فلور باندے هم کړے وه چه دا خبره مونږه ډیپارتمنټ ته پرېړد و چه کوم خائے کبن Need دے، کوم خائے کبن چه ضرورت دے، زما یقین دا دے چه هلتہ به سکولونه برابر وی خو چه یو طرف ته مونږ دا سکولونه پخپله ورانوؤ او بیا مونږ ټول دلتہ راخو او په دے هاؤس کبن ژاړو، زما یقین دا دے سپیکر صاحب، چه دا خبره مناسب نه ده. پکار دا ده چه کوم سکول کبن خومره استاذان، لکه خنګه چه عبدالاکبرخان صاحب خبره اوکړه چه زما خپل ملګری، زه کوشش کوم چه د لو سکولونو نه ئے نزدے ته راولم او داسے د ټولو معز اراکینو هم دغه طریقه واردات دے چه خومره زموږه خپل خپل ملګری دی، چه چا سره Affiliate دی، د لو لو سکولونو نه ئے راولو او نزدے ته ئے راولو او لرے سکولونه مونږه خالی پرېړد و. په یو سکول کبن د څلورو استاذانو ضرورت وي، په Political pressurization باندے مونږه په هغے کبن نهه استاذان لګولے وي، بره سکولونه خالی پراته وي، پکار دا ده چه د دے خبره ادراف مونږ پخپله هم اوکړو، دا مسئله مونږه پخپله ورانه کړے ده. ما خو دا یقین

دهانی په دے هاؤس کبن ورکړے وه چه دوه میاشتے ئے دے ډیپارتمنټ ته پريودئ، دوه میاشتے، دا ايجوکيشن ډیپارتمنټ، تاسو يقين اوکړئ سپيکر صاحب، چه نن مونږ تول معزز ارکان صاحبان، که د اى ډی او آفس دے، نو دا خېل حق ګټرو چه دا اى ډی او به پکښ زما کيېښني، دا اى ډی او به پکښ زما کيېښني- په بورډونو کبن هم دا حالت دے چه کنترو لر به پکښ زما کيېښني، دا بل به پکښ کيېښني- پکار دا ده چه دا خودا سے ډیپارتمنټ دے چه دا د ډيرے توجه مستحق ډیپارتمنټ دے څکه چه د دے سره د دے تول قوم مستقبل وابسته دے، پکار نه ده چه مونږ Political pressurization کوؤ یا Interference نو زما يقين دا دے چه دا مسئله به تر ډير حده پوره، خنګه چه انور خان صاحب خبره اوکړه، بالکل د ايس ايس او د ايس اى تهی مونږ ته کمس دے خوچونکه زه په دے فلور باندے هم دا خبره کوم چه فناسن ډیپارتمنټ هم چه دے، پکار دا ده چه د نور ډیپارتمنټس نه هټ کے ايجوکيشن ډیپارتمنټ کبن، خنګه چه عبدالاکبر خان صاحب خبره اوکړه، ډير سکولونه دا سے دی چه دا د فناسن په وجه باندے چه د هلتنه نه ايس اين اى ورته لاره شی نو په میاشتو میاشتو باندے پرته وي، پکار دا ده چه فوري طور هغوي په دے باندے عملدرآمد کوي نو چه دا کوم شکایت چه نن په فلور باندے کيږي، زما يقين دا دے چه بیا به دا شکایت نه کيږي خواست دے تول هاؤس ته کوم چه نه ده پکار چه مونږه په سياسی بنیادونو باندے د استاذانو تبادلے کوؤ، نو زما يقين دا دے چه دا هم ډير لوئے فکټر دے چه سکولونه اکثر خالی دي یا په سکولونو کبن د استاذانو کمس دے، دا هم ډير لوئے فکټر دے چه مونږه په سياسی بنیادونو باندے د استاذانو تبادلے کوؤ- مهربانی جي-

جناب ڈپٹی سپيکر: Statement، ان کي آگئي- آپ کامسله انہوں نے سن لیا، جواب دے دیکھاون.

جناب محمد انور خان ایڈوکیٹ: جناب سپيکر صاحب، یو منټ- منسټر صاحب په دیکښن یو دوه خبره اوکړے- ستاف بالکل نشته جي خواسته کبن چوبیس سکولونو دا سے دی چه هلتنه هید ماستران نشته دے- ګورنمنټ هائی سکول داروړه، د هغې ریزلت راغلے دے جي زیرو او د هغې په مقابله کبن جي زمونږه علامه

اقبال پلک سکول دے ، په دیر کبن دے ، هغه په خلورو کمرو کبن دے جي ، هغه د چکدرے بورڈ نه اته پوزیشنے اغستے دی۔ په دغه ځائے کبن که ستاف شته دے نو په چوبیس سکولونو کبن هید ماستران نشته دے ، یو سکول زیرو ریزلت، د هائي سکول زیرو ریزلت راگلے دے ، مونبره هلته تلى يو ، که ستاف شته نو هید ماستران نشته او هید ماستران چه نشته نو ستاف هېدو ډيوټي له نه رائخي۔ نو هلته جي چه نه خه سستم شته دے ، نه خه تپوس والا شته دے چه هید ماستران خو کم از کم مونبره ته پوره کړي ، چه د سکولونو هغه چه کوم ستاف په هغه سکول کبن دے ، چه د هغوي هغه حاضري خو یقيني شی کنه جي۔ بل سیکنډ مسئلله دا ده جي چه فیمیل سائند باندے سر ، په ټول ډستركت کبن یو فیمیل افسره د په وارۍ کبن۔ د سکولونو انسپکشن چه کوم کوي ، نو هغه هم مرد دے۔ ډستركت ایجوکیشن افسر چه کوم دے نو هغه هم مرد دے۔ ای ډی اوز ، ډی ډی اوز دا ټول-----

جناب ڈپٹی سپیکر: باک صاحب، باک صاحب-----

جناب محمد انور خان ایڈوکیٹ: چه فیمیل ستاف هلته راشی چه د جینکو د سکول انسپکشن خو کولے شی کنه جي۔ کوم کسان چه دی مردانه ، هغه د جینکو هائي سکول ته خنګه ننوخی او هغه انسپکشن او کړي سر؟ دغه د فیمیل ستاف Arrangement د راله هم او کړي سر۔

جناب ڈپٹی سپیکر: تشریف رکھیں، باک صاحب۔

وزیر برائے ابتدائی و ثانوی تعلیم: سپیکر صاحب!-----

جناب ڈپٹی سپیکر: ثاقب خان-----

(شور)

جناب ثاقب اللہ خان چمکنی: جناب سپیکر صاحب!-----

(شور)

جناب ثاقب اللہ خان چمکنی: جناب سپیکر صاحب!-----

جناب ڈپٹی سپیکر: آپ مجھے ٹائم تودے دیں نا، مطلب آپ مجھے چھوڑ دیں، میرا مطلب

ہے-----

(شور)

جناب ڈپٹی سپیکر: میں کر لیتا ہوں، میں سمجھتا ہوں ایسی کوئی بات نہیں۔

سید محمد صابر شاہ: جناب سپیکر، اتنا Ordinary مسئلہ نہیں ہے یہ۔ میرے پورے حلقے میں کسی سکول میں سائنس ٹیچر ز نہیں ہے اور میرے پورے حلقے میں کسی سکول میں یہ ٹیچر ز وہاں پر بطور ہیڈ ماسٹر تعینات ہیں لیکن جو ہیڈ ماسٹر ز اس کیلئے کواليفائی کرتے ہیں، وہاں پر کوئی ہیڈ ماسٹر نہیں ہے۔ میرے حلقہ نیابت میں وہ فگر، میں ابھی کو تکمیل انشاء اللہ کروں گا، منسٹر صاحب کے نوٹس میں بھی آجائے گا کہ کتنے سکول ہیں جہاں پر ٹیچر کوئی جاہی نہیں رہا یعنی سکول مکمل طور پر بند ہے یا کسی کا جبرہ بن چکا ہے یا وہ وہاں پر مال مویشیوں کا باڑہ بن چکا ہے۔ جناب سپیکر، اگر ہم نے آگے جانا ہے، یہ جو کو تکمیل آیا ہے، یہ میرے خیال میں اس ہاؤس کے ہر عضو کا مسئلہ ہے، شاید حکومت سائنس سے کچھ وزارتوں کی وجہ سے، ذمہ داریوں کی وجہ سے وزراء، صاحبان بات نہ کر سکیں، شاید کچھ پارٹی ڈسپلن کی وجہ سے، جیسا کہ ہم دیکھتے ہیں کہ اکثر ہمارے منسٹر صاحب، وزیر قانون اکثر کرتے ہیں کہ آپ بیٹھے رہیں، یہ ہم بھی کیا کرتے تھے کہ بھی بات نہ کریں۔ یہ باتیں بڑی تلن ہوا کرتی ہیں لیکن بات اگر ہمارے بچوں کے مستقبل کی نہ ہو، اگر ہماری نسلوں کا اس سے واسطہ نہ ہو، اگر براہ راست ہم پر اثر پڑے تو ہم تو یہ بھی آگ میں جل رہے ہیں، ملک کے حالات، اس صوبے کے اندر جو ہو رہا ہے، آج جس طرح وہاں پر ہمارے آٹھ اکھ لوگ اپنے گھر بارچھوڑ چکے ہیں، ہم تو ایک آگ میں جل رہے ہیں لیکن اپنی نسلوں پر ہم Compromise نہیں کر سکتے۔ (تالیاں) آنے والی نسلوں پر ہمیں Compromise نہیں کرنا چاہیئے اور یہ جو مسئلہ ہے، اس پر نہ صرف یہ کہ اس کو Convert کریں جی آپ ایڈ جر منٹ موشن میں تاکہ اس پر بحث ہو بلکہ یہ ہاؤس اس پر بیٹھ کر کوئی Concrete اس کا حل نکالنے کی کوشش کریں اور اگر آپ یہ نہیں کر سکتے تو پھر اس ہاؤس میں بیٹھنا، یہ سارا نظام، یہ ساتھ جو کچھ مغلل سمجھائی گئی ہے، یہ سب کچھ پھر جھوٹ ہے جناب سپیکر۔ خدا کیلئے اپنی نسلوں پر نہیں ترس کھانا چاہیئے۔ اس سیریز مسئلے کو Kindly آپ ایڈ جر منٹ موشن میں Convert کریں، اس پر بات ہوتا کہ ہم کسی نتیجہ پر پہنچ سکیں۔

Mr. Deputy Speaker: Let me ask the House. Is it the desire of the House that the ‘Call Attention Notice’ may be converted into adjournment motion?

Voice: Yes.

جناب عبدالاکبر خان: ایڈ مشن کیلئے بھی Put کر لیں سر۔

Mr. Deputy Speaker: So this.....

جناب ثاقب اللہ خان چمکنی: جناب سپیکر۔۔۔۔۔

جناب ڈپٹی سپیکر: ثاقب اللہ۔۔۔

ملک قاسم خان خٹک: زہ جی په دیکھن یو عرض کوم۔

جناب ڈپٹی سپیکر: ثاقب اللہ خان۔۔۔۔۔

جناب ثاقب اللہ خان چمکنی: سر، پرون 'پرائیویٹ ممبرز ڈے' وہ، په هغے کبن په دے مسئله باندے۔۔۔۔۔

ملک قاسم خان خٹک: ایک منٹ۔۔۔۔۔

جناب ڈپٹی سپیکر: آپ تشریف رکھیں، اس کو میں نے فلور دے دیا۔

جناب ثاقب اللہ خان چمکنی: دیرہ مہربانی، سپیکر صاحب۔ پرون سر، په دے مسئله باندے ہم یو پینئھہ شپر ریزو لیوشنز ما موؤ کری وو، د هغے کاپیانے مونبر سره پرتے دی سر۔ هغہ دا ٹول چہ کوم زمونبہ مسئلے، زما دے ورور انور صاحب اووئیل، صابر شاہ صاحب او دے نورو خبرے او کرے، په هغے ریزو لیوشنز باندے تاسو تھ سر، زہ خواست کوم کہ مونبڑتھ۔۔۔۔۔

جناب ڈپٹی سپیکر: ڈاکٹر اقبال دین صاحب، آپ اپنی سیٹ پر تشریف لے جائیں۔

جناب ثاقب اللہ خان چمکنی: سر، کہ تاسو دا رول Relax کرل جی او ما تھ مو اجازت را کرو چہ زہ دا پرونی قراردادونہ موؤ کرمہ نو په هغے کبن دا ٹولے خبرے چہ تاسو او صابر شاہ صاحب او کرے جی، هغے کبن دی۔ ما تھ اجازت را کرئی چہ زہ دا موؤ کرم، سر۔

جناب ڈپٹی سپیکر: ثاقب! آپ کے ریزو لیوشنز موجود ہیں اور آرہے ہیں اپنے نمبر پر۔ آپ مطلب ہے تشریف رکھیں۔ ملک قاسم صاحب! آپ کیا فرماتے ہیں؟

ملک قاسم خان خٹک: شکریہ، جناب سپیکر۔۔۔۔۔

جناب ڈپٹی سپیکر: دیکھو اس Repetition سے اس ہاؤس کا وقت ضائع ہو رہا ہے۔

ملک قاسم خان خٹک: نہیں، نہیں، یہ Repetition نہیں ہے، میں منسٹر صاحب کی خدمت میں گزارش کرنا چاہتا ہوں کہ۔۔۔۔۔

جناب ڈپٹی سپیکر: سب نے ایک ہی، صابر شاہ صاحب نے بہت تفصیل میں بات کی ہے، دیکھو۔۔۔۔۔

ملک قاسم خان خٹک: نہیں نہیں، وہ میں۔۔۔۔۔

جناب ڈپٹی سپیکر: کال اینشن ہے، مطلب ہے ہمیں سمجھنے کی کوشش کرنی چاہیئے۔

ملک قاسم خان خٹک: منظر صاحب نے کماکہ یہ سیاستدان۔۔۔۔۔

جناب ڈپٹی سپیکر: لب میں نے ایک۔۔۔۔۔

ملک قاسم خان خٹک: سر، میں ریکویسٹ کرتا ہوں کہ منظر صاحب نے دو دفعہ، پرسوں بھی کہا آج بھی کہا کہ یہ سیاستدان ہیں اور یہ سیاست ایجوکیشن کے اندر لاتے ہیں۔ میں یقین دہانی کرتا ہوں کہ یہ صاف ہو جائے گا۔ جناب والا، پورے پاکستان کی سیاست میں ملکہ تعلیم ہی ہے اور میں آج وحدت اساتذہ، ملگری اساتذان اور یہ ساری جو پارٹیاں ہیں، ہر ایک کی اپنی اپنی تنظیم ہے، آپ کیسا تھے بیٹھے رہتے ہیں، میں دیکھ رہا ہوں، اگر ملکہ تعلیم میں آپ سیاست واقعی نہیں کرنا چاہتے تو ایوسی ایشن پر پابندی لگادیں اور میں تو اس فلور پر قسم اٹھاتا ہوں کہ میں سیاسی تبدیلی نہیں کروں گا مگر آپ خود اس سے الگ تو جائیں نا۔ ایجوکیشن میں تو بالکل سیاست ہے، سیاست سے دستبردار ہو جائیں تو پھر یہ بات ہو گی نا، سر۔

جناب ڈپٹی سپیکر: سکندر شیر پاؤ صاحب!

جناب سکندر حیات خان شیر پاؤ: جناب سپیکر صاحب، دا خو ہسے ہم تاسو ایدھ جو نمنت موشن ته Convert کرے دے نو د ایدھ میشن د پارہ ئے Put کرئی او د ھغے نہ پس به پرے ہوں ممبران دیبیت او کری نو زما خیال دے د دے مسئلے به حل را او خی جی۔

تحریک التواہ

جناب ڈپٹی سپیکر: آپ مجھے چھوڑ دیں تو ہو گانا۔ آپ چھوڑتے نہیں ہے تو کس طرح آگے ہم جا سکتے ہیں؟ آپ چھوڑتے نہیں ہیں اور ہر ایک مجرم صاحب کی یہ کوشش ہوتی ہے کہ میں اٹھ جاؤں اور ضرور کچھ نہ کچھ بات کروں۔ میں ابھی رولنگ دے دیتا ہوں، مطلب، صابر شاہ صاحب نے بتا دیا، آپ ذرا تھجم سے کام لیں، ایک ہی پوائنٹ پر اتنے آپ ڈیبیٹ کرتے ہیں۔ مجھے سب کچھ کا علم ہے کہ کیا پر ابلم ہے اور کیا پر ابلم نہیں ہے؟

Mr. Abdul Akbar Khan, the Honourable Member has given notice under rule 73 for detail discussion on the ‘Adjournment Motion’. Those who are in favour of it may say ‘Aye’ and those against it may say ‘No’.

(The motion was carried)

Mr. Deputy Speaker: The ‘Ayes’ have it. The ‘Adjournment Motion’ is admitted for detail discussion under rule 73.

وزیر برائے ثانوی تعلیم: جناب سپیکر صاحب!-----

جناب ڈپٹی سپیکر: بابک صاحب! تشریف رکھیں۔ بیر سٹر ارشد عبداللہ صاحب، آپ کی توجہ میں مبذول کرانا چاہتا ہوں، جس طرح ان معزز ممبر ان صاحبان نے کہا ہے کہ پبلک سروس کمیشن کا ہے، یہ ٹھیک ہے کہ ایس ایس کی پوسٹس ہیں یا، بلکہ اب تو پبلک سروس کمیشن پر اتنا بوجھ پڑ گیا ہے کہ بعض گیارہ سکیل کی پوسٹوں کیلئے ٹمیسٹ / انٹرویو بھی وہ منعقد کرتا ہے، جس طرح پولیس ڈپارٹمنٹ کی ہیں، اسٹنس کی ہیں جو کہ بی پی ایس گیارہ کی ہیں، تو اگر آپ اس کیلئے این ڈبلیوایف پی پبلک سروس کمیشن ایکٹ میں ترمیم کر لیں اور آپ ان کے ممبروں کی تعداد بڑھائیں کیونکہ میرے خیال میں ایک انٹرویو چل رہا ہے تھصیلداروں کا، وہ میرے خیال میں چھ میینوں سے چل رہا ہے، ایک سال سے چل رہا ہے تو اگر اس پر مناسب آپ Legislation کر لیں اور اس ایکٹ میں ترمیم کر لیں، ان ممبر ان صاحبان کی تعداد بڑھائیں تو یہ چیز ختم ہو گی ورنہ یہ تو سالا سال چلتی رہے گی اور کچھ Fruitful نہیں ہو گی اور یہ Exercise futile ہو گی۔ اسی طرح -----

وزیر برائے ابتدائی و ثانوی تعلیم: جناب سپیکر!-----

جناب ڈپٹی سپیکر: بابک صاحب! ٹھیک ہے، آپ تشریف رکھیں، میں آپ کو موقع دیتا ہوں۔ اس طرح بابک صاحب آپ کی بعض پوسٹیں جو ہیں، وہ لوگ گرید کی ہیں، 9 کی ہیں، 10 کی ہیں، 11 کی ہیں، 5 کی ہیں، تو یہ تو آپ کی، اب ڈپارٹمنٹ کی As such کمیٹیاں ہوتی ہیں، وہ کر سکتی ہیں۔ تو دیکھیں جس طرح آپ کیسا تھے میری میٹنگ بھی اس پر ہوئی ہے اور یہ حقیقت میں تمام اصلاح میں بہت زیادہ کمی محسوس ہو رہی ہے کہ تمام سکول ٹیچرز سے خالی پڑے ہوئے ہیں۔ بجٹ ہمارے پاس ہے، کافی بجٹ ہے اور مطلب صرف انٹرویو ز کرنے ہیں، ایڈورٹائز کرنے ہیں، تو آپ EDO کو Strictly Concerned ڈائرکشن دے دیں کہ وہ Within fifteen days یہ ایڈورٹائز منٹ کر لیں And after following the law اپا کنٹمنٹس کر لیں کیونکہ بجٹ بھی ہے، بجٹ کا کوئی مسئلہ نہیں کیونکہ جی بجٹ ہے تو پوسٹیں بھی ہیں، تو مطلب ہے خاصل کر لاءِ منسٹر صاحب سے ریکویسٹ ہے اور آپ سے کہ آپ دونوں اس کو سیریں لے لیں تاکہ یہ معاملہ ختم ہو جائے، جس طرح ہو۔ بابک صاحب۔

وزیر برائے ابتدائی و ثانوی تعلیم: سپیکر صاحب، ڈیرہ مهربانی۔ زما یقین دا دے چه په دے موضوع باندے ڈیر بنکلی بنکلی تقریرونه دلتہ کیدے شی او ڈیرہ زیاتہ د خوشحالی خبرہ هم ده چہ میڈیا والا هم دلتہ ناست دی، نو ڈیر بنہ بنہ، غتے غتے خبرونه به راشی خو که واقعی دا ھاؤس په دے مسئلہ کبن سیریس وی او واقعی-----

جناب عبدالاکبر خان: جناب سپیکر۔

جناب ڈپٹی سپیکر: عبدالاکبر صاحب۔

وزیر برائے ابتدائی و ثانوی تعلیم: چہ په کوم انداز کبن زما دے آنریبل ممبرز دا د خدشا تو او دا د کوم فکر خرگندونه او کرہ او واقعی دوئ په دے مسئلہ کبن سیریس وی نو زہ بیا په دے فلور آف دی ھاؤس باندے دا خبرہ کوم چہ دا خبرہ ورانہ کرے مونبہ ده۔ بالکل ای ڈی او زته دا اختیار دے چہ په کال کبن به صرف یوه میاشت ترانسفرز کری، د دے د پارہ بالکل کلیئر کت پالیسی پر تھ ده۔ دا پالیسی کہ مونبہ Bypass کوؤ، دا کہ مونبہ Bypass کوؤ، زہ بیا بیا دا خبرہ کوم، دا ھاؤس د نن متفقه طور دا خبرہ او کری چہ دا اختیار ای ڈی او تھ دے، چہ کومہ د هغوي Criteria ده، کومہ د هغوي ضابطہ ده، زہ یقین تاسو لہ درکوم چہ نہ بہ په یو سکول کبن استاذ کم وی او نہ بہ دا سے مسئلہ را پیش ببری۔ د کومے پورے چہ د ایس ایس او د ایس ای تھی خبرہ ده، حقیقت هم دا دے چہ د پیلک سروس کمیشن چہ کوم پراسن دے، دا ڈیر زیات Slow دے۔ کہ ممکنہ وی، کہ ممکنہ وی او د دے ھاؤس نہ مونب، تھ One time، چہ مونب دا ایس ایس او ایس ای تھ One time صرف Permanent و اخلو، One time، نو زما یقین دا دے چہ هغہ زمونبہ ڈیر حده پورے چہ کوم کمے دے، هغہ بہ برابر شی او بیا چہ لبر لبر کمے راخی نو بیشکہ هغہ د پیلک سروس کمیشن کوی خو دا اسمبلی د One time صرف اجازت ورکری، One time، چہ ایس ایس او ایس ای تھی ریکروت شی نو انشاء اللہ دا مسئلہ بہ مستقل طور ختم شی۔

جناب عبدالاکبر خان: پواہنٹ آف آرڈر، جناب سپیکر۔

جناب ڈپٹی سپیکر: عبدالاکبر خان!

جناب عبدالاکبر خان: انتہائی اہم بات منسٹر صاحب نے کی، بلکہ دو باتیں کیں۔ ایک انہوں نے یہ کہا کہ یہ
مبر صاحبان آتے ہیں اور انکے ٹرانسفرز کرتے ہیں۔ جناب سپیکر! تھے گبین مہ پریپرڈ نو مونبر
بے نہ درخوا خو چہ تا خالی خایونه زمونبر د پارہ پریپنی وی، پوسٹیونہ تا سرہ نہ
وی، بیا خو هر سرے خپل کور تھے نزدے راتلل غواپری نو هغہ هم خالی خائے تھے
راخی کنه۔ تھے ڈک کرہ پوسٹیونہ نو بیا به ٹرانسفرز خنگہ کیپری؟ یوه، دویم نمبر
ھعوی دا خبرہ اوکر لہ چہ د ایس ایس او د دے چہ کوم دے، نو ما سرہ د دا
ھاؤس ملگرتیا اوکری جناب سپیکر، زہ بہ د دے اسمبلی نہ هلہ خم چہ دہ لہ زہ
نن Drafting اوکرم د لیجسلیشن او د اختیار بہ د پیلک سروس کمیشن پہ خائے
او پکار هم دا دہ، دوئی چہ کومہ خبرہ کوی، تھیک خبرہ کوی، پیلک سروس
کمیشن کبین دومرہ Capacity نشته چہ اوس ھغہ دا دومرہ Heavy burden
برداشت کری، نوزہ ورلہ لیجسلیشن کوم دا چکہ چہ پہ 1988 کبین ما لیجسلیشن
کرے وو جی او پہ 1990 کبین هم ما لیجسلیشن کرے وو، اوس هم ورته
لیجسلیشن کوم چہ پہ یو تائیں دا تول پوسٹیونہ پہ یو میاشت کبین دننہ دوئی
ڈک کری، د کالونو انتظار بہ ختم شی۔ کہ دوئی غواپری، زہ ورلہ نن کوم جی۔

جناب ڈپٹی سپیکر: عبدالاکبر خان! آپ بیٹھ جائیں۔ ارشد عبداللہ صاحب۔

وزیر قانون: دیکبین Already جی مونبر تھے دا مینڈیت کیبینیت را کرے دے او مونبر،
پہ ھغے کار کرے دے، ھغے Complete دے، زمونبر Recommendation،
راتلونکی زمونبر دا Proposals دی چہ پیلک سروس کمیشن به صرف Grade
17 اخلی او باقی تول بہ هر دیپارٹمنٹ پخپلہ کوی انشاء اللہ،
نو۔

جناب عبدالاکبر خان: دا خو جی 17 دی۔ ایس ایس چہ دی، دا 17 and above
Above دی، ایس ای تیز سترہ شو۔ د ھغے نہ علاوہ جناب سپیکر، لیکچرر سترہ
دے، دا خو اوس تول سترہ، مونبر تھے خو غتہ او زیاتہ مسئلہ پہ سکولونو کبین د
سترہ دہ۔ د پیلک سروس کمیشن د Purview نہ چہ مونبرہ اخلو نو 17 and above
above بہ اخلو چکہ چہ د سترہ نہ Below خو ھعوی سرہ خہ دغہ نشته۔

جناب ڈپٹی سپیکر: اوس ئے پاور ور کرے دے، کار ہم کولے شی هفوی۔ پبلک سروس کمیشن تھئے پاور ور کرے دے۔

وزیر قانون: ایجو کیشن د پارہ Special proviso دے جی۔ هفوی د پارہ د لاءِ ڈیپارٹمنٹ Recommendations دا دی چہ ستھ اور د ہائز ایجو کیشن د پارہ Even 18 grade Recommendation دے چہ هفہ ڈیپارٹمنٹ د پخپلہ کوی خوباقی فائل فیصلہ بے بیا کیبینٹ کوی، نو دے باندے زموبڑہ دغہ شوے دے Already جی۔

جناب عبدالاکبر خان: جی منسٹر صاحب اووئیل چہ مونبڑ کرے دے کنه، نو اوس دغہ کرے دے نو۔

وزیر قانون: نہ نہ، کیبینٹ دا فیصلہ کرے دہ، دے باندے کیبینٹ کمیٹی جوڑہ شوے ده چہ هفوی خپل دغہ اوکری۔ کیبینٹ کمیٹی جوڑہ شوے دہ جی او کیبینٹ کمیٹی تھ دا میندیت ور کرے شوے دے چہ تاسو Within the specified time پہ دے پبلک سروس کمیشن ایکت کبن Propose کرئی خو That has to be put before the cabinet، دا سے خہ فیصلہ لا شوے نہ دہ جی۔

جناب ڈپٹی سپیکر: ڈیرہ مننہ، آپ تشریف رکھیں، ایک منٹ، ڈیرہ مننہ۔ عبدالاکبر خان! مطلب یہ ہے کہ اب یہاں پر۔۔۔۔۔

جناب عبدالاکبر خان: جناب سپیکر۔۔۔۔۔

جناب ڈپٹی سپیکر: آپ تشریف رکھیں، میں آپ کو موقع دے دیتا ہوں عبدالاکبر خان۔ اب یہاں پر ایک چیز یہ بھی ہے کہ جتنا یہ جو ٹرانسفر، پوسٹنگ کامسلہ آ جاتا ہے تو یہاں پر آپ کی، مطلب ہے ڈیوٹی بنتی ہے، فراغ بنتا ہے کہ دیکھیں، اگر ایک ٹیچر ہے اور ایک ڈاکٹر ہے، وہ پشاور میں کام کرتے ہیں تو ان کا ہاؤس رینٹ ڈبل ہوتا ہے، 45%， لیکن اگر وہ رول ایریا میں کام کرتے ہیں، دور دراز علاقوں میں تو ان کا ہاؤس رینٹ کم ہو جاتا ہے، وہ 30% ہو جاتا ہے، ان کا کنویں ختم ہو جاتا ہے، کم ہو جاتا ہے، تو یہ بھی ایک تباہی ہے، تو اس پر بھی آپ لاءِ لانے کی کوشش کریں کیونکہ جب پوسٹنگ ٹرانسفر کا آپ کامسلہ ختم ہو جائے گا، ایک آدمی کو دور دراز علاقے میں یہاں سے ایک ٹیچر جاتا ہے وہاں سکول میں، تو ان کی تباہی کم ہو جاتی ہے، تو اس پر میرے خیال میں ثاقب اللہ خان چمکنی نے کچھ قراردادیں بھی پیش کی

تھیں، تو اس کیلئے بھی آپ تاکہ یہ Discrimination ختم ہو جائے Which is not permitted under the Constitution.

جناب عبدالاکبر خان: سر۔۔۔۔۔

جناب ڈپٹی سپیکر: عبدالاکبر خان!

جناب عبدالاکبر خان: جناب سپیکر، یہ تو 50% سے زیادہ پوسٹیں خالی ہیں۔ اگر یہ پوسٹیں Fill up نہیں ہونگی تو پھر یہ کیسے ہو گا؟ پھر اگر میں ٹرانسفر منصہ صاحب سے کراویں گا بھی، تو ایک دوسرے آدمی کی جگہ اس کو بھیجوں گا، اس کو پھر لاویں گا، تو پھر میرے لئے وہ بھی پر ابلم ہوتا ہے۔ چونکہ آپ کی 50% سے زیادہ پوسٹیں خالی ہیں تو جو بھی، اگر میرا اوور ٹرینی ہے تو وہ خالی جگہ کو آتا ہے۔ جب آپ Fill up کریں گے، 100% vacancies کو up Fill کریں گے تو پھر آپ کا شد، کھی یہ کدھر رہ جائے گا، پھر آپ کی مرغی کدھر رہ جائے گی کہ اس کو کوئی ٹرانسفر کریگا؟ اسلئے جناب سپیکر، سب سے بڑا پر ابلم یہ ہے کہ Grade 17 and above جو ایس ایس میں ہیں اور جس طرح ایس ای ٹرینی ہیں، یہ لیجیشن ایک منٹ کا کام ہے اور آپ اس کو پاس کر سکتے ہیں۔

جناب ڈپٹی سپیکر: آپ تشریف رکھیں۔ شیرا عظم صاحب۔

حاجی شیرا عظم خان (وزیر محنت): جناب سپیکر، اگر مجھے موقع دیں تو میں ایک بات عرض کروں۔

جناب ڈپٹی سپیکر: شیرا عظم خان۔ آپ تشریف رکھیں۔

وزیر محنت: بہت شکریہ، جناب سپیکر۔ آزیبل ممبر، عبدالاکبر خان کی بات اپنی جگہ صحیح ہے۔ جماں تک Cabinet decision کا تعلق ہے، I want to make it more clear that it was decided after deliberation at length, keeping all the aspects of the issue, Law Minister is present, most of the Ministers are around present، respectable Ministers، they know we have decided صاحب نے کام کہ فیصلہ ہوا ہے، کوئی ایسا خاص فیصلہ نہیں ہوا ہے۔ نہیں، فیصلہ ہوا ہے۔

Decision has been taken but it is to be implemented now (Applause) Decision has been taken, it is only to be implemented. It needs to be implemented at the earliest. This is what I want to let know, to make the things more clear and record.

Mr. Deputy Speaker: اب آتے ہیں کال ایشن پر، Dr. Faiza Bibi Rasheed, Hon'able MPA, to please move her Call Attention Notice No. 44.

محترمہ سعیدہ بتوں ناصر: پوائنٹ آف آرڈر۔

جناب محمد ظاہر شاہ خان: پوائنٹ آف آرڈر، سر۔

جناب محمد زمین خان: پوائنٹ آف آرڈر، سر۔

جناب ڈپٹی سپیکر: آپ کو میں ٹائم دے دیتا ہوں پوائنٹ آف آرڈر کیلئے لیکن اگر آپ کا پوائنٹ آف آرڈر تو پھر اس کو میں Irrelevant And not according to the rule 225 ہو،

نہیں کروں گا۔ زمین خان، جناب زمین خان۔

جناب محمد زمین خان: جناب سپیکر، ڈیرہ شکریہ جی۔ زما پوائنٹ آف آرڈر ہم دے ساتی جی۔ زما عرض دا دے چہ منسٹر صاحب پہ دے فلور آف دی ہاؤس باندے یوہ خبرہ اوکرہ چہ یہ ممبران مداخلت کوی او د ہغوي د مداخلت په وجہ باندے ترانسفرز کیبری نو زہ دا عرض کول غواړمه چہ زما په حلقة کبن خو که موږ ریکویست کرے دے نو هغہ آرڈرونہ نه دی شوی خود غیر منتخب کسانو په خله باندے هلتہ ترانسفرز کیبری نو یو خو دا خبرہ غلطہ د چہ یہ گنی دا ممبران پکبن مداخلت کوی، ڈیپارٹمنٹ پخپله باندے ہم غلط کار کوی او دویمه خبرہ دا د چہ دا صرف د ستہ یا اپہارہ پوستیونو، د سبجیکٹ سپیشلسٹ یا ایس ای تھی سرہ Related نہ د، زما په حلقة کبن Even د پی تھی سی پوستیونہ په سوؤنو باندے خالی پراتہ دی، د سی تھی پوستیونہ خالی پراتہ دی، هغہ تول خود ای دی او پہ Purview کبن رائحی، لہذا زما دا ریکویست دے۔

Mr. Deputy Speaker: Mr. Zamin Khan! it is repetition, it is repetition. I said earlier that do not make repetition. It is the repetition.

جناب محمد زمین خان: نہ سر، دیکبن Repetition نشته۔ دا کہ تاسو ریکارڈ اوکورئ نو دے ہولو ممبرانو پہ ایس ای تھی باندے او پہ سبجیکٹ سپیشلسٹ باندے خبرہ اوکرہ، پہ پی تھی سی او سی تھی باندے خبرہ نہ دہ شوئے۔

جناب ڈپٹی سپیکر: او شوہ، هغے باندے خبرہ او شوہ۔

جناب محمد زمین خان: زما اوس عرض دا دے چہ فوری طور دا پوستیونہ up Fill شی۔

Mr. Deputy Speaker: Once the call attention is converted into adjournment motion, nothing else, take your seat. Thank you.

جناب محمد میں خان: دغه باندے جی عرض مے دادے سر، چہ دا منسٹر صاحب۔۔۔۔

جناب ڈپٹی سپیکر: ظاہر شاہ صاحب، ظاہر شاہ صاحب۔

جناب محمد ظاہر شاہ خان: جناب سپیکر صاحب!۔۔۔۔

محترمہ سعیدہ بتول ناصر: سپیکر صاحب۔۔۔۔

جناب محمد ظاہر شاہ خان: جناب سپیکر صاحب، زمونږه منسٹر صاحب اپیلونه او کړل دے ممبرانو ته چه دا ممبران مداخلت کوي او دا ترانسفرے کوي خو دا خبره مونږه ډیرے پېرسے په دے هاؤس کښ ستاسو نوټس کښ راوستے ده او د سپیکر صاحب په نوټس کښ مو راوستے و چه دا ترانسفرز خو منسٹر صاحب پخپله کوي۔ مونږ خودوئ ته دا اپیلونه کوؤ چه دا ترانسفرے مه کوي نودوئ خو هغه چېله خبره په مونږ باندے را اروی، دا ترانسفرز خو ټولے دوئ کوي۔ (تالیاں) ما سره خود دوئ دومره ریکارڈ پروٹ دے، دا ټول غلط کارونه دوئ پخپله کوي او په ممبرانو ئے را اروی۔ دوئ د مهربانی او کړی دا څله خبره د واپس واخلي۔

محترمہ سعیدہ بتول ناصر: سپیکر صاحب، میں ایک اور پوائنٹ کی طرف آپ کی توجہ۔۔۔۔

جناب ڈپٹی سپیکر: اس کے بعد آپ کو، اس کے بعد، پلیز اس کے بعد۔

توجہ دلائو نوٹس با

Mr. Deputy Speaker: Dr. Faiza Bibi Rasheed, MPA, to please move her Call Attention Notice No. 44. Not present, it lapses. Mr. Muhammad Ali Khan, Honourable MPA, to please move his Call Attention Notice No. 48. Mr. Muhammad Ali Khan, please.

جناب محمد علی خان: زه د دے اسSEMBLE تووجه یواہمے مسئلئے طرف ته را ګرخول غواړمه او هغه دا ده چه شبقدر پیبنور روډ باندے ایف ایج ایسے کار شروع کړے دے، په دے سلسله کښ دادیزو نه تر پیبنور پورے بریمیکس روډ، کار بیتیپید روډ مرمت کېږي او د شبقدر نه ادیزو پورے هغه ډی ایس تی ورته وائی او که خه، هغه با جری چه شیندی، ډی ایس سی، تی ایس تی۔۔۔۔

اک آواز: ٹی ایس سی۔

جناب محمد علی خان: تی ایس تی، او تی ایس تی په ذریعه هغه کېږي او د هغے سره زمونږه هغه ضرورت نه پوره کېږي۔ سړک هم هغه رنګے ناقصه جو پېږي۔ کومے پیسے پرسے چه لکی، هغه هم فالتو لکی او هغه سړک بیا خراب شوئے دے، نو مونږه منسټر صاحب ته دا اپیل کوؤ چه فوری د ادیزو نه تر شبقدر روډ هم پريميکس کړي۔ جناب والا، د ناګمان نه تر پیښور روډ خود کروپونو روپو په لاګت باندے اوس شپږ کاله مخکښ جوړ شوئے دے، په هغے Repair بیا شروع شو او دا زمونږ کوم روډ چه دے، شیر پاؤ خان نن نه خوارلس کاله مخکښ جوړ کړے دے، هغه په تی ایس تی کوي۔ دے بابت کښ زه ستاسو په ذریعه باندے ورکس ايند سروسز منسټر صاحب ته دا وايمه چه د شبقدر نه تر ادیزو پورے روډ د هم پريميکس کاريټيډ کړي، د دے Repair د په دغه او کړي۔ که په دغه ئے نه کوي نو په تی ایس تی د هډو کوي نه، زمونږه نه دے پکار۔

Mr. Deputy Speaker: Minister concerned, Barrister Arshad Abdullah.

وزیر قانون: د دوئ جواب به ورکړمه جي، محمد علی خان ته خو گزارش سپیکر صاحب، دا دے چه کوم کال اتینشن نو پس پاتے شی مخکښ تیر شوی Sitting کښ، هغه Lapse شی جي Normally بله خبره دا ده کال اتینشن نو پس باندے چه کله منسټر صاحب خپل بیان ورکړي، د هغے نه پس ډیبیتونه، لړ مهربانی دا پکار ده چه۔

Mr. Deputy Speaker: You are right, you are right.

وزیر قانون: دا دغه پکار دے، د دے سره دا گزارش دے چه زمونږه ډیپارتمنټ ورکس ايند سروسز KM More than 2000 Asphalt ډیره Expensive Maintenance کوي سالانه، نو Asphalt طریقه ده د Comparatively less Maintenance ده، نو لړه ډیره گزاره به کوئ ډیپارتمنټ سره، دا لکه ګران دے، expensive ډير زیات ګران پريوچي جي۔ نو دا تی ایس تی به بنه کوالتي وي، تی Asphalt

ایس تی ستاسود معیار مطابق، ای ڈی او ورکس ایند سروسز ته به زه اووایم چه
یره محمد علی خان خوشحاله وی نو هله به کار کوئ۔ (فقمہ)

جناب محمد علی خان: جناب سپیکر، چه اتها نیس کلومیتیر رو ڈچہ د پریمیکس په ذریعه د هغے Repair کیږی او پینځه کلومیتیر چه ټولونه زیاته خرابه کومه حصه ده، هغه په تی ایس تی کیږی او نور په پریمیکس کیږی ولے؟ او په د سه هم چه منسٹر صاحب دا هم واوری چه د شپر کاله جدو جهد، په کوششونو باندے ناگمان نه تر پیښوره پورے رو ڈجور شو په کروپونور پو باندے، هغه بیا پروسکال تیار شو، سکال د هغے بیا Repair شروع شو، پکار ده چه د هغے انکوائزی اوشی۔ په هغے خو خیر کوئیچن ما لیکلے د سه او زه به ئے جمع کومه خو زه وايم چه اتها نیس کلومیتیر رو ڈچہ کارپتیډ، د پریمیکس په ذریعه د هغے Repair کیږی نو پینځه کلومیتیر رو ڈجھه قصور کړے د سه؟

وزیر قانون: دا سے به او کو سپیکر صاحب، چه زه به ڈیپارتمنټ والا دوئی سره کښنوم، که خه Possibility وی نو بالکل مونږ به ئے انشاء اللہ او کړو۔

Mr. Deputy Speaker: Sardar Ali Khan, Honourable MPA, to please move his Call Attention Notice No. 50.
جناب شمشیر علی: وختی نه جی زه په پوائنټ آف آرڈر باندے یو خبره کول غواړم، اجازت راله را کړئ۔

جناب ڈپٹی سپیکر: اس کے بعد، اس کے بعد۔ دا اوشی، د سه نه پس در کوم در له۔ Sardar Ali Khan, the Honourable MPA is not present, so his call attention lapses، جناب شمشیر علی صاحب۔

جناب شمشیر علی: جناب سپیکر صاحب! ما جی په د سه شروع کبن هم یوه خبره کړے وه چه دا رول معطل کړئ۔ زمونږ په سوات کبن چه نن کوم حالات دی یعنی بلا ناغه جی هره ورخ، هغه خبره د درخونو په حساب باندے مرګونه کیږی جی، په د سه باندے مونږ له د بحث موقع را کړئ جی۔ دا د تیرو در سه ورخونه دا مسئله راروانه ده لکه په یو وخت کبن مونږ ته دا موقع نه ملاویږی چه په د سه هاؤس

کبن مونږه خپله خبره او کړو او خپل مشکلات دی حکومت ته او دی هاؤس ته ستاسو په ذریعه باندے پیش کړو جي۔ (تالیان)

جناب ڈپٹی سپیکر: شمشیر علی صاحب! په دی امن و امان باندے خودا دری خلور ورخے Continuously arguments شوی دی، ډیبیت پرسے شوئے دی۔

جناب شمشیر علی: جناب سپیکر، دا د امن و امان خبره نه ده، دا په مونږه باندے خو جي هلتہ دوزخ دی، یوسې میتنه کور ته نه شی تلي، یوسې د خپل۔۔۔۔۔

جناب ڈپٹی سپیکر: پرون ستاسو د سی ایم صاحب سره میتنه که وو شوئے؟
جناب شمشیر علی: میتنه که زمونږه د هغوي سره شوئے وو خو مونږه په دی فلور باندے دا خبره راوستل غواړو چه زمونږه دا ممبران زمونږه د هغې حال نه خبر شی۔ ما مخکین هم دا خبره کړے وو چه تاسو، دا ممبران ورونيه چه کوم د لته ناست دی، دا تصور نه شی کولے چه هلتہ کبن کوم حالات دی؟ اوس هم جي ما ته اطلاع راغلے ده، زه د لته ناست وو مه چه پرون شيلنگ شوئے دی، کسان مره دی او د هغوي لا شونه نه ورکوي چه هغه بنخ کړي۔۔۔۔۔

Mr. Deputy Speaker: Okay, Your request will be considered soon. Now I request Mr. Sikandar Hayat Khan Sherpao, Honourable MPA, to please move his Call Attention Notice No. 32.

جناب شمشیر علی: صحیح شو هجی، بیا زمونږه په دی اسمبلی کبن د کښیناستو خه ضرورت نشته۔ ډیره مهربانی جي۔

(اس مرحله پرسوات سے تعلق رکھنے والے ارکان نے واک آوث کیا)

جناب عبدالاکبر خان: سر، اجازت خو جي تاسو ورنکړو خو پکار وو هجی چه تاسو ورته اجازت ورکړے وئے۔

سید محمد صابر شاہ: موقع ورکول پکار دی۔

(شور)

جناب سکندر حیات خان شیر پاڼ: جناب سپیکر، دوئی له موقع ورکړئ جي۔ دا ډیره اهمه مسئله ده جي، دوئی له موقع ورکړئ۔

اک آواز: دا ډیر لوئے زیاتے دی۔

جناب سکندر حیات خان شیر پاؤ: اهم مسئلہ ده جناب سپیکر، دوئی له موقع ورکول پکار دی۔

(شور)

ملک قاسم خان خنک: دا ډیره اهمه مسئلہ ده۔

(شور)

جناب ڈپٹی سپیکر: موقع دے دیں گے، چلو ٹھیک ہے جی۔

جناب عبدالاکبر خان: هغوي راولو، هغوي راولو جي؟

ایک آواز: هغوي راولو؟

(شور)

جناب ڈپٹی سپیکر: انہوں نے پوانت آف آرڈر پر، ابھی رو لنگ ہم نے نہیں دی، دے دینگے ناموقع، موقع دے دینگے نامطلب ہے کہ کوئی ایسی بات تو نہیں ہے۔

جناب عبدالاکبر خان: سر، هغوي پسے لا ر شو؟ لا ر شور پسے؟

Mr. Deputy Speaker: Mr.! Carry on.....

جناب سکندر حیات خان شیر پاؤ: جناب سپیکر۔۔۔۔۔

Mr. Deputy Speaker: Come to your own call attention notice.

جناب سکندر حیات خان شیر پاؤ: جناب سپیکر، د کال اتینشن پیش کولو نه مخکبن زه یو عرض کول غواړمه جي۔

(شور)

میاں افتخار حسین (وزیر اطلاعات): سپیکر صاحب! هغوي له ایشورنس ورکول غواړی، وخت هم ورکول غواړی ځکه چه ټول هاؤس ته د لاءِ ايندې آرڈر سیچویشن نه پس یو پوزیشن create شو سے وو، نوبکار ده چه تاسو خصوصی وخت ورکړئ۔

جناب ڈپٹی سپیکر: وربکرو، هغوي ته اووايئ، وربکرو ورلہ۔

جناب سکندر حیات خان شیر پاؤ: جناب سپیکر، دا کوم کال اتینشن چه ما راوستے دے، دے وئیلو نه مخکبن زه یو ریکویست کومه جي، دا ما موؤ کړے ایده جرنمنت موشن وو جناب سپیکر جناب سپیکر، دا ما موؤ کړے As an adjournment

وو، دا motion شوے دے کال اتینشن ته، زما به دا يو ریکویست وی چه که دا ایدجرنمنٹ موشن شی خکه چه دا صرف زما د حلقة يا د چارسدے مسئله نه ده، دا توبیکو سیس د تولے صوبے مسئله ده او خاکر دیکبند مردانہ سترکت، چارسدہ سترکت، بونیر سترکت، صوابئ سترکت، ملاکنہ ایجننسی، دا د تولو یواہمہ مسئله ده او پیرے مودے نه دا جوڑہ شوے ده، نو زما به تاسو ته دا ریکویست وی چه که دا As an adjournment motion راشی او موندہ ایڈمت کرو خکه چه دے باندے نور ممبران صاحبان به هم بحث کول غواپی، جناب سپیکر۔

(اس مرحلہ پر ارکان واک آؤٹ ختم کر کے والپس آگئے)

Mr. Deputy Speaker: Let us have the opinion of the House. Is it the desire of the House that ‘Call Attention Notice’ of Mr. Sikandar Sherpao, MPA, be converted into an adjournment motion? What does the House say?

(The motion was carried)

Mr. Deputy Speaker: The ‘Ayes’ have it. The ‘Call Attention Notice’ is converted into adjournment motion.

میں شمشیر علی، معزز ممبر اور ان کے ساتھیوں کا مشکور ہوں اور اس میں کوئی شک نہیں ہے کہ آپ کا جو پر اعلیٰ ہے، یہ بہت Genuine ہے اور ہمارے تمام ساتھیوں کا، مطلب سب قوم کا ایک مطالبه ہے کہ اس پر بحث ہونی چاہیے لیکن اب یہاں اسمبلی کی Proceedings کیلئے رو لے بھی ہیں، ہم ایک رول کے تحت چل رہے ہیں، ان کا بھی ہم خیال رکھتے ہیں، وقت کا بھی خیال رکھتے ہیں کیونکہ یہاں اور بھی بڑنس ہے، البتہ ٹھیک ہے، مطلب ہے Keeping in view that your problem and your request is genuine، مطلب ہے اجازت دے دیتا ہوں کہ آپ اس پر بحث کر لیں، ڈیپٹی کر لیں۔ شمشیر علی صاحب!

سوات کی صورتحال پر بحث

جناب شمشیر علی: شکریہ، جناب سپیکر۔

محترمہ نور سحر: سر امیں سوات کی -----

جناب ڈپٹی سپیکر آپ تشریف رکھیں نا، تشریف رکھیں آپ، بس میں نے ان کو موقع دے دیا۔ شمشیر علی صاحب!

(تالیاں)

جناب شمشیر علی: ڈیرہ مہربانی جناب سپیکر، زہ ستاسو او د دے ہاؤس د ہولو
ممبرانو انتہائی مشکور یمه چہ هغوی نن زمونبر په سوات کبن چہ کوم حال
شروع دے، یو طرف ته سکیورتی فورسز دی، بل طرف ته طالبان دی، زما ورور
ھغہ بلہ ورخ اووئیل چہ دوئی ته طالبان مه وایئ خو دعوی چہ د خہ کوی، په
ھغے حوالہ باندے دا خبرہ کوؤ او په مینځ کبن د سوات هغہ عام و گھرے چہ طالب
یو طرف ته، آرمی یا سکیورتی کومے ایجنسی چہ دی، هغہ بل طرف ته، دوئی هم
بنہ پوھہ دی چہ دا خوک دی او طالبان هم بنہ پوھہ دی چہ یرہ دا عمل خوک
کوی؟ او دل کیږی پکبن د سوات هغہ عام اولس، هغہ عام غریبانان چہ د هغوی
نه د دے یو سرہ ڈلے سرہ خه تعلق شته او نہ ئے د دے بلے ڈلے سرہ تعلق شته۔
جناب سپیکر، یو خو ورڅے، یو خلور ورڅے مخکن زمونبر د دے ہاؤس د
منتخب ممبر، مشر ورور، ورسہ د هغہ دوہ وریرو نہ په کور کبن د نہ چہ د هغے
نه په دوہ سوہ میقرہ کبن، کلو میتر هم نه جی، چہ د هغے نہ په دوہ سوہ میقرہ کبن
دا مسلح آرمی پرتہ ده، طالبان راخی د هغہ کور سوزوی، د هغہ ورور او د هغہ
وریرو نہ د کور نه را اوباسی او د عام دنیا په مخکن ئے شہیدان کوی۔ جناب
سپیکر، چہ مونبر یو منتخب ایم پی اے له تحفظ نہ شی ورکولے، چہ دا حکومت
یو منتخب ایم پی اے له، د هغہ کډے له تحفظ نہ شی ورکولے نو هغہ به عام
و گھری له او عام اولس له خه تحفظ ورکړی؟ (تالیاں) جناب سپیکر، زہ
بہ تاسو له مثالونه درکړمه چہ کوم حالت هلتہ کبن نن روان دے۔ زمونبر خودا
خیال وو چہ هلتہ به آپریشن شروع شی، کومه مسئله چہ هلتہ جوړه ده د دهشت
گردئ، د بدامنی، د لاقانونیت، هغہ بہ ختمه شی خو بنکاری دا سے چہ کوم
فورس هلتہ را ګلے دے، د هغے ایجنسی هم په دے عمل کبن شریکے دی، که د
طالبانو سرہ دی، (تالیاں) بنکاری دا سے چہ زمونبر هلتہ خلق ورته
نشاندھی او کړی چه په فلانی خائے کبن دا خلق ناست دی۔ چہ د هغے خائے نه

هغه خلق واپس لا پشی نودوئ راشی په هيلی کاپترو باندے شيلنگ اوکړي ټوله
 شپه جي، بلناغه هره شپه د مابنام نه والا جي تر سحره پوره په داسے ناتار
 باندے ګوله باري او شيلنگ کېږي چه په هغه کښ هغه خلق خو یو تن هم نه مری،
 خود هغه علاقه بې ګناه کورونه پکښ تباہ کېږي او بې ګناه ماشومان او
 زنانه پکښ وژله کېږي. جناب سپیکر صاحب، د دے یو مستقل حل پکار دے.
 آخر د سوات دے خلقو ګناه خه کړے ده؟ په ټول پاکستان کښ دا ټولونه پرامن
 علاقه وه دا ټورسته به راتلل جي، د لنډاکۍ نه چه به یوه زنانه، بنځه خاوند به
 روان شواود کالام پوره به تلل نود هغوي به دا ويړه نه وه چه موږته به په لاره
 باندے خوک لاس راواچوی او یا به زموږه بې عزتی اوکړي. نن د هغه خائے
 یو پرامن شهری د کورنه نه شی راوته د دے ويړه نه که راواځۍ، دغه خلق په
 د دے کوڅو کښ ګرځی او د هغوي د سر، بل دا ده جي چه هلپو تحفظ نشي. پرون
 نه هغه بله ورځ جي، د برمه باڼۍ چېک پوسته دو مره لرمه د دے لکه د دے خائے
 نه ستاسو دا کرسئ چه ده او د دے دغه دا ګيت چه د دے، زموږ د دے ګيت
 سره فورسز والا ناست وی او د دے ګيت سره یو سرمه د ګاډۍ نه راکوزوی جي،
 ولی ئې او بیا په مخه باندے روانیږي. موږ دا تپوس کوؤ چه دا کوم خلق چه
 راغلی دی، Law Enforcement Agency، دا د دے عوامو د تحفظ د پاره
 راغلی دی، دا د دے علاقه دامن بحالولو د پاره راغلی دی، دا د دے علاقه
 د هغه تیرمه خوشحالی راوستو د پاره راغلی دی او که نه دا سیکیورتي فورسز
 چه راغلی دی، دا هلتنه کښ د بدامنی د پاره راغلی دی، دا هلتنه کښ نور د هشت
 خورولو د پاره راغلی دی؟ افضل خان لالا نوم د چانه پتنه د دے، د هغه د کور
 نه دوډه درمه سوه کسان ګهيره اچوی، که چيف منستير، زموږ د سی ایم نه واخلئ
 او تر رحمان ملک پوره، تر ډی آئی جي پوره، تر کور کمانډر پوره خبره کېږي
 چه د دے کور نه ګهيره خلقو اچوله ده، مهربانی اوکړي تاسو راشئ او د دوئ
 حفاظت اوکړئ. ایف سی قلعه ترمه په دوډه سوه میټره کښ پرته ده جي خو په هغه
 شپه په هغوي پسے خوک نه راخې. آخر تر کومه پوره موږ ګنهګار یو؟ کافر خو
 نه یو، یو به ګنهګار چه تر قیامت پوره به زموږه په د دے دوزخ کښ عمر وی.

جناب سپیکر، مونږدا خبره کوله چه دا په دهے فلور باندے راولو چه زمونږ هغه
 ممبران هم زمونږ د دے حال نه خبر شی چه په سوات کښ د عام اولس خه حال
 د دے؟ زمونږ سی ایم به په خپل ځائے کوشش کوي خوه ګه خبره د پولیس نه ده، دا
 خبره د ایف سی نه ده، دا ایف سی او پولیس خوه ګوی ته دا سے بنکاری لکه
 ګاھرې او مولئ۔ دا *Latest* کومه اسلحه چه ده، هغه هغې خلقو سره ده، راکت
 لانچر ورسه د دے، اینټی ائر کرافت ګن ورسه دی، جي تهري زمونږ د دے عام
 فورس سره د دے، هغه د هغوي سره د دے۔ مونږدا سوال کوؤ جي، نورخه وس لاس
 خوه زمونږ نه رسی، زه ایم پی اسے یمه، زه خپل کور ته نه شم تلے، دا زمونږ ایم
 پی اسے ګان چه خومره ناست دی، دوئ خپل کورونو ته نه شی تلے۔ لستونه
 باقاعدہ لکی، لستونه چه نن به مونږه فلانے فلانے وژنو۔ بیگا جي على ګرامه یو
 کلے د دے، د شپړئے دوہ کسان اوچت کړی دی، هغه ئې حلال کړی دی او سحر
 ئې په سړک کښ اچولي دی۔ آخر تر کومه پورے به دا حال زمونږ سره کېږي جي؟
 مونږدا سوال کوؤ د دے حکومت نه چه په هره طریقه چه کېږي، یو خو جي زما دا
 یو تجویز د دے چه خومره دلته سیاسی پارتی دی، دا مسئله هلتنه د سیاست نه ده،
 د یو پارتی نه ده، د یو ملکرتیا نه ده، د یو ډلے نه ده، قومی مسئله ده،
 مهربانی د اوکړی دا تولے پارتی، کوم دلته لیدران چه دی، زه به د دے خپلو
 ورونيو ته دا سوال اوکړم چه دوئ راغوند کړي او کښينوی ئې او شريکه ذمه
 داري په مشترکه طور باندے قبوله کړي۔ (تالیاں) چه هر یو تجویز دوئ
 ورکوي، هره یوه خبره چه دوئ کوي، چه دوئ کښيني او د د دے یو مستقل حل
 را او باسي۔ که فرض کړه دا د ایجنسو خبره وي نو زمونږ سره خو نه د
 افغانستان سرحد لکیدلے د دے، نه راسره د باجور لکیدلے د دے، نه راسره د بلے
 ایجنسی سرحد لکیدلے د دے، چاپیره رانه شانګله ده، دير د دے، چترال د دے، یو
 طرف ته جي بونیر د دے، هغه د ملاکند ایجنسی یو ګوت د دے خوه هم په ستبله
 ايريا کښ راخې، نو چه دوئ کښيني او د د دے خبرې یو حل را او باسي جي۔ که د
 دغه خلقو یو مطالبه وي، دشريعت مطالبه وه خودغه مطالبه ئې هم نه ده ناست
 یو ورسه، مونږه خبره هم ورسه کې ده، وئيل ئې چه د 1999 ریکولیشن، یو
 بل ته ئې کتل۔ جناب سپیکر، هلتنه کښ هغه خلق رانتوی دی چه هغه د دے تولے

صوبے کریمینلز دی، په دغه جامه کبن هغه لکیا دی او د هغے خائے هغه پرامن حالات ئے دے حد ته رسولی دی چه هر سہے د شپے خپله خوکئی کوي، په کوئه باندے ناست وي جي، توله شپه ئے خوب نه وي۔ دا ډير مثالونه دی، که زه ئے تاسوله درکرمه خود هغے نه خه نه جوريږي خود دے هاؤس خومره پارتئي چه دی، د هغوي ليډرانو ته زه دا درخواست کوم چه مهربانی اوکړئ، کښيني، داد یو سه پارتئي خبره نه ده، دا دے حکومت خبره یو اخي نه ده چه تاسوئے په دے صوبائي حکومت پريږدي، تاسو راغوند شئ، کښيني او د دے مسئله یو داسه حل را او باسي چه د هغه خائے خلق په امن شي او په آرام شي۔ ډيره مهربانی، جناب سپیکر صاحب۔

(تاليان)

جناب محمد ظاہر شاہ خان: سر، یودو ه خبرے کوم، سپیکر صاحب۔

جناب عزیز شاہ: جناب سپیکر۔

جناب ڈپٹی سپیکر: ايوب اشرازي صاحب!

جناب محمد ايوب خان (وزير سائنس و انفار ميشن ټيکنالوچي): سپیکر صاحب، ډيره منته چه نن مو موقع راکړه خکه چه د سوات دا خبره سیاسي مسئله نه ده، یو انساني مسئله ده۔ ډاکټر خان پرسه تفصيلاً خبره اوکړه، حقیقت دا دے چه کومه سلسله هلتہ روانه ده او کېږي او چه مونږ ورته ګورو، پیش بندی ئے نشه، غوردار ئے نشه۔ داسے بنکاري لکه چه هيڅ هلتہ کبن د حکومت رت قائم هم نه دے۔ نو داسے نه چه کومه خبره به زمونږه مشرانو کوله چه دا افغانستان مه تباہ کوي، دا پښتنه مه شهیدان کوي، داسے نه چه هلتہ ديرش لکھه پښتنه شهیدان شونو ما ته به د هغے خائے نه اميل نه راخي۔ دا هم هغه اثرات دی چه ايجنسو ته راغلل او د ايجنسو نه بيا زمونږ سټله ايриا ته چه په هغے کبن اولنے ټيېست کيس چه دے، هغه سوات دے او داسے نه ده چه هلتہ کبن دا هور مر نه شو، هلتہ کبن پرسه دا او به وانغوبنته شوئه نو بونير، مردان، نوبنار او چارسده به ترې خلاصه نه وي۔ داسے نه چه بونير ته شپر کسان راګلل، اچے ئے نه وسے، جالے ئے نه وسے، هغه چا راټينګ کړل خو هغوي چه په کومه طريقيه بيا دا خلق، چه دے ډاکټر خان ئے ذکر اوکړو، بيا به ئے خائے هم نه وي معلوم خودومره خلق به ئے راجمع

کړی وی او دومره لویه تباہی به او شی هلتنه جی۔ اولنې خبره خو حقیقت دا دے،
ما یو فهرست جو پر کړے دے د خپلو عهدیدارانو، زه په هغې تائم کښ د ضلعے
صدر وومه چه دا عمل شروع شو، دومره چفے او پوکی مونږه وهلى دی، دومره
د امن کانفرنسونه مونږ کړی دی، هرې پارتۍ، هر عالم، هر پروفیسر مونږ
راغوبنتې وو چه دا حالات قابو کړو خو چه مونږ به د امن خبره کوله نو د هغه
خلقو خو په امن کښ خیر نه وو، د هغوي خو په بدامنې کښ خیر وو۔ دا هغه خلق
راوتي دی چه هغه په روډ نه شی ګرځیدے، هغه غله دی، ډاکوان دی، 302 ئے
کړے ده، چرس او پوډر خرڅوی، ټول کريمينلز خلق دی نو هغوي ته د امن هغه
خبره تهیک نه بنکاریده۔ عزیزانو! هغوي اولنې ګزار، چه خان لالا سپین ګيرے
چه تهجد کوي او د ټولو پښتنو دله کښ جو په کوي، اول ئې هغه تارکت کړو او
هغه ئې اوویشتو۔ هغه به خلويښت کاله کښ چرته تماچه هم په لاس کښ نه وی
اغستې يا به د اسلام خلاف وي هغه؟ د هغه سره زما ورور چه د هغه تحصیل
ناظم وو، زخمی شو چه اوس هم د هغه شپږ آپريشنې شوئے دی او لا تهیک نه
دے۔ عزیزانو! د هغې نه بعد په الیکشن کښ زمونږه د سوات لویه کورنۍ
اسفندیار امیر زبیب یو خوان هلك ته بم کیښودے شو او هغه د دهشت ګردئ
بنکار شو۔ د هغې نه یو هفتنه وروستو یو ریموټ کنټرول بم ئې ما ته کښیدو خو
چه کوم کس ما ته ولاړ وو په هغه لاره کښ او اطلاع به ئې ورکوله، دوه ورځے
ولاړ وو، زما ملګرو هغه اونیولو او هغه انډیں پاکت فون ئې ترې واگستو، هغه
مونږ فورس ته حواله کړو۔ اوس هم هغه هلك ئې را پېښې دے او په جیل کښ به
ئې ورله شل زره تنخواه لیږله نو چه دا به چا لیږله؟ عزیزانو! خو چه هغه هلك
مونږه اونیولو-----

(آوازیں: شیم، شیم)

وزیر سائنس و افکار میشن ٹیکنالوژی: چه هغه هلك مونږه اونیولو او حواله مو کړو نوزدہ
ئې یخ نه شو۔ چه یو سې ما الوزوی په بم باندے خو چه د هغه هغه منصوبه
ناکامه شوه نو یو هفتنه وروستو زما دوه خوان وریرونې چه یو د تحصیل سپیکر
وو، یو په اسلام آباد کښ د پولیتیکل سائنس سټوڈنټ وو او ورسره یو زمونږ د
کلی زمونږ ملګرې آپریټر وو، هغه درې په موټر کښ شهیدان شول، درې

زخمیان شول، هغه ئى راته شەیدان راول دغه دهشت گردو. د هغى نە علاوه زمونبە د پارتى چە پە امام ڈھيرئ كېن د فضولە نسبى، بخت بيدار چە ڈير غيرتى، زمونبە نە ھم غيرتى وو او هغه دغه وروانو عملونو تە سر نە وو تىيت كېس، ئى ڈير پە بى دردى باندى شەيد گرو. د هغى سره زمونبە ضلۇعە جائىت سىكىرتى خورشىد خان ورور چە يو لويمى كورنى وە، سپىكىر صاحب، دغه هر خە روان دى. زمونبە د يوينىن كونسل داسە صدران چە هغه پكىن كە اوس زە هغه فەرسەت او دادغە كومە، ڈيره لويمى ترسە جورىرى خوپە لنىو باندى محترم سپىكىر صاحب، زمونبە ايم پى اىس، وقار خان چە دا ناست دە او زمونبە د پاره ڈيره د شرم خبرە د چە نى د هغه هغه دعا مونبە پە ايم پى اىس ھاستىل كېن كۆئ او مونبە چېلى علاقە تە تلى نە شو، د دە نە بلە د بىخوندى او د شرم خبرە ھلەو شتە نە كە د دە مخ نىوئە پە وخت باندى شوئە وئە او پە هغه پيو چار كېن هغوى لە هغه خايونە نە وئە جور شوئە، هغه نە وئە مضبوط شوئە او پىنخە كالە چە كومۇ خالقۇ مزە كولە او مونبە بە ورتە چې وھلى چە دا وطن راتە ورانوى، تباھ كۆئ خۇ هغوى د هغى نە او زكار نە وو. نن يوتباھ حال وطن، يوتباھ حال سوات، يومات گوچ سوات او ورسە دا نور وطن، اوس ھم چە زە را ووتە، پە كوهات كېن چە د دهشت گردى دا يو عمل او شو، دغه شان وقتاً فوقتاً پە تولە ضلۇع كېن، د دە د پاره محترم سپىكىر صاحب، زما دا خواست دە چە خۇمرە ھم ذرائع استعمالىدە شى، هلتە فوج تلى دە، دا فوج تير حکومت لېرلى دە، تير حکومت لېرلى دە او مونبە پرسە جرگەيى سلھى شروع كېس وئە خكە چە مونبە د باچا خان بابا سپاهيان يو، كە هغوى مونبە شەيدان كوي خۇ مونبە تۈپك نە دە راغستە خۇ دا يو ھم نە دە كېس، علاقە يو ورتە ھم نە دە پرىيىنە، غل ڈاكو تە يو خپىل كور ھم نە دە پرىيىنە، نە يو خپىل خاتە پرىيىنە دە، پە هغه خائى بە شەيدان شو خو خپىل كور غل ڈاكو تە نە پرىيىدە، دغه پېنتو ورسە كۆئ. (تالىان) سپىكىر صاحب، د دە د پاره چە پە اعلى' سطح باندى كە آرمى چىف، وزير اعظم، د پارتى ليدىرلان دى، تىلو تە خواست كۆئ چە دلتە كە يو كەمىتى جورىئ پە ھاۋس كېن او كە دلتە د پارتى، دا پىر صاحب ناست دە، درانى صاحب نىشتە، عزيزانو، سكندر خان ناست دە، زە ڈير پە ادب باندى خواست كوم، زمونبە

رحیم داد خان هم ناست دے چه دا د صدر صاحب الیکشن راروان دے، کم از
 کم سواعت دے د دے سره نه نتهی کوي. مولانا فضل الرحمن صاحب زما ډير
 قابل احترام دے، داسے نه چه په سواعت کبن آپريشن دے۔ په سواعت کبن آپريشن
 نه دے جي، په سواعت کبن آپريشن نه دے روان۔ که آپريشن وسے، Targeted کار
 به وسے بالکل، لکه خنگه چه ډاکټر خان اووئيل، یو عمل وو، هغه به یو خوتنه وو،
 خلور پیچه سوه کسان وو، خبره به خلاصه شوے وه۔ هلته یو گنده کردار ادا
 کبپری او هغه گنده کردار د پاتلئ ته شي، ټهیک طرف ته دشی او د حکومت رپت
 د قائم شي۔ داسے نه چه زه به صدر صاحب له، محترم آصف زرداری له په دے
 باندے ووت ورکوم چه سواعت کبن د آپريشن بند شي۔ په سواعت کبن خواپريشن
 شته نه، دا سیاسی مسئله نه ده، یوه انسانی مسئله ده۔ په دے باندے زه ټولو
 لیدرانوته محترم سپیکر صاحب، ډير په ادب باندے خواست کوم چه دغه یوه
 خبره په دے نه بنکار کوي څکه چه د سواعت خلق ډير شریفانان خلق دي، په اسلام
 مئین خلق دي۔ په ملاکند ډویژن کبن چه کوم اسلام دے نوزه درته دا وايم چه
 داسے اسلام په عربو کبن هم نشته خودا خبره د اسلام نه ده۔ مونږه د اوہ سوه
 اسلام ورلہ نافذ کړو محترم سپیکر صاحب، خودا په اسلام اسلام باندے نه ده۔
 دا هغه خلق په هغے کبن، سکندر خان ناست دے، د شیر شاه خان کورنۍ، د
 دوئی د ضلعے صدر دے، هرہ ورخ تارکت کېږي یا هغوي ولی یا ورلہ نوکران
 ولی، په هغے کبن د پیپلز پارتئ زموږ سینئر نائب صدر محمد شیر خان، د هغه
 کورنۍ ډيره په بې دردئ باندے زنانه او واړه ئې چه دے، هغه کور ورته
 سوزولے دے، داسے نه چه دا خبره یواحې مونږته راغلے ده، دا هلته کبن هر چا
 ته ورغلې ده، په هغے کبن قاري محمود چه تير دلته کبن وزير وو، د متے، د
 هغه سره چه کوم حرکتونه کبپری، قيموس خان د مسلم ليک مشر دے، د هغه
 ورور شهيد شوے دے۔ عزيزانو! د سواعت دا مسئله چه ده، دے ته ډير په
 سنجدګئ باندے کتل غواړي او په دے باندے فوري طور چه خومره زر کیدے
 شي، که د فوج د مشرانو سره وي، که د مرکزی حکومت سره وي او په دیکبن زه
 بخښنه غواړم محترم سپیکر، شجاعت على خان چه د هغه څوئے د ضلعے ناظم
 دے او یوه لویه درنه کورنۍ ده، هغوي ته ئې ریموت کنټرول بم اینبودے دے او

ماشومان ئے ورلہ زخمی کرے دی، هغه ترے خدائے بچ کرے وو او کورئے ورلہ سیزلى دے۔ هغه بلہ ورخنئی خبره، ډیره د افسوس خبره دا د جی چه زمونږه د مټے د تحصیل صدر کوراود ورور کوراود هغه حجره ئے ورلہ او سوزوله خو دیوالونه ئے پاتے شو، بیگا د شپے ئے ورلہ هغه دیوالونه هم بلاست کړل چه هغه نخه ئے پاتے نه شی۔ عزیزانو! دا یو سلوک زمونږه سره شروع دے سپیکر صاحب، د دے چه په خه طریقہ باندے یو علاج راواخی او کومه یوه خبره ئے داسے جو پېږدی؟ رحیم داد خان چه په دیکښ د پیپلز پارتی زمونږه د مشر ورور کردار ادا کوی او لویه پارتی ده، مونږه ئے اتحادیان یو، په دیکښ د ټولونه یو بنیادی رول د دوئ دے چه یو بنه کردار دوئ ادا کړی او د سوات په دے بل شوی هور باندے او به واړوؤ او هغه مونږه مړ کړو چه امن شی او قلاری شی۔ زمونږه د لته کښ ذاتی د چا سره هیڅ قسمه جهګړه نشته محترم سپیکر صاحب، خود خاروئه د پاره، د وطن د پاره، د هغے د تعلیم د پاره، د هغے د ترقی د پاره مونږه لکیا یو خپلے هلے زلے کوؤ او د هغے نه مونږ په آرام نه کښینو. که زمونږ دا سرونه پرسه هم کټ کېږي خود خپلے علاقے او د خپل وطن د پاره به انشاء الله

خپل هغه تاریخي کردار ادا کوؤ۔ (تالیاں)

جانب ڈپٹی سپیکر: جناب واحد علی صاحب!

جناب واحد علی خان (وزیر ماحولیات): محترم سپیکر صاحب، مهربانی۔ سپیکر صاحب! نن چه سوات د کوم حالاتو سره مخامنځ دے، کوم هور زمونږه په کورونو او زمونږ په زیرونو بلیږی، د هغے اندازه په دے خائے کښ ناستو خلقو ته نشته۔ مونږ چه الیکشن کولو نو مونږه هم د بارود په ډهیږ باندے کړے دے۔ مونږه جلسه نه ده کړے، مونږ جلوس نه دے کړے۔ دا ناست چه خومره ممبران دی، دوئ دوہ په دوہ، درے په خلور باندے Campaign کړے دے او خلقو مونږ له ووټ را کړے دے۔ ووټ ئے را کولو، مونږه وئیل چه مونږ به امن راولو۔ زمونږه د الیکشن ټوټل خبره چه وه، هغه دا وه چه مونږ به په سوات کښ امن راولو او د هغه امن راوستو د پاره مونږه خپل مشرانو سره هم خبره کړے وه۔ مونږ د امن د راوستو ټولے هلے زلے هم او کړے۔ دنیا ئے مخلافت او کړو، استبلشمنټ ئے مخالفت او کړو، مونږه معاهده او لیکله، معاهده دستخط کړه، شپاړس نکاتی

معاهده چه ده، هغه په ریکارڈ باندې موجود ده او په هغے کښ داسې یوه خبره نشته. چه کله مونږ دا معاهده لیکله یا دا مونږه Negotiations کول، دا مونږه په کوته کښ دننه نه دی کړي. د هر یو سیشن نه وروستو مونږه میدیا ته مخامن شوی یو او میدیا ته هغه خبره مونږه هم کړے ده او هغوي هم کړے ده او چه په هغے کښ کومے نکتے وئے، خه خبرے به مونږ پوره کولے او خه به هغوي پوره کولے. عزیزانو! د هغوي مطالبه خودا و چه حکومت د خلیے خبرے پوره کوي خود هغوي په ذمه چه کومے ذمه داريانے وئے، د هغے نه هغوي روگردانی کوله او دغه وجهه ده چه هغه حالات د سکولونو سوزیدلو نه شروع شول او د کورونو د سوزیدو پورے هغه خبره اورسیده. عزیزانو! هغه معاهده که Sabotage شوه، که هغه ناکامه شوه، که هغه Implement کیدو ته پریښودلے نه شوه، د هغے وجوهات چه دی، هغه نن هم داسې سرگند دی لکه مونږه او تاسو چه ناست خلق یو. عزیزانو! نن چه په سوات کښ مونږ ته کوم حالات را پیښ دی، یقیناً چه دا سخت دی، یقیناً چه دا تیست کیس دے، یقیناً چه دا هور په مونږ بلیږی او یقناً چه دا هور به د دے خائے نه خوربې، د دے مخ نیوے به په سوات کښ کوي. که په سوات کښ او وزیرستان کښ نئے اونکړونو مطلب دا د دے چه تولے ایجنسۍ چه دی، د هغے بنکار شوئې، که په سوات کښ مو اونکړونو د د سوات دا هور به د دے ټولے صوبې ته خوربې او زه په د دے هاؤس کښ دا وايم چه دا هور به د پاکستان ګوت ګوت ته خوربې خکه چه دا ایجنداد چا ده، هغه ایجنداد به هغه پوره کول غواړي او په هغه ایجنداد کښ چه خوک د دوئ سره ملګرې کېږي، هغه د هغه خلقو هغه ایجنداد پوره کول غواړي. که د پاکستان ليډر شب دے، که هغه د پاکستان په اسمبلو کښ کوم خلق دی، که هغه د پاکستان په ستیج باندې ناست کوم چه مذهبی سیاسی ليډران دی او که هغه هسے سیاسی ليډران دی، هغوي د د د نزاکت ته او ګوري، دا وخت د د خان سره اوليکي چه نن خوک په د دے خبره باندې د قوم سره نه او درېږي، نن چه په سوات کښ خلق حلالېږي، په سوات کښ خلق په بمونو الوزولے کېږي، په سوات کښ د خلقو مال او جان تاله ترغه کېږي نوزه د پاکستان ټول سیاسی ليډر شب ته دا وايم، که هغه مذهبی دی او که هغه سیاسی دی، هغه د د د خبرے نن د

سیاست د پاره نه استعمالوی، سوات د خپل سیاست نبئه نه جوروی، د سوات په سر باندے د سیاست نه چمکاوی۔ هلتہ د راشی او او گوری د چه په د سے سوات کبن خه کیږی؟ د سوات حالات چه نن دلتہ کبن کوم دی، هغه مونږته پتھ ده، تاسو ته پتھ نشته نن دلتہ چه کوم هور بلېږي، هغه تاسو ته پتھ نشته هغه تاسو خلقو ته خه پتھ ده؟ زه په د سے نور خه وئیل نه غواړم خود سے هاؤس ته دا وايم اود پاکستان تولو ایجنسو ته دا وايم چه کم از کم په د سے وخت باندے د سوات د خلقو سره حمایت او کړئ، د د سے دهشتگردونه لاس پورته کړئ۔ دا که طالبان دی، که مذهبی دی، مذهب زمونږ نه زیات خوک نه پیژنۍ۔ که مذهب وی نو زمونږ د سوات خلق بنه مذهبی خلق دی۔ نن که دا ناست زمونږه ملکري دی، په دیکبن دا پینځه وخته هم مونځ ګزار دی او که نن زمونږه لستونه لکي، مونږته مرګ قبول د سے، بې غیرتی نه۔ مونږه مرګ قبلو خود خپل وطن په عزت، د خپل وطن په آبادئ، د خپلو ورونو، د خپلو خوئيندو د لوپتو په سر باندے که مونږ ختمېرو، زمونږه هیڅ دا ویره نشته او دوستانو عزیزانو، د ویرے مرګ، د بې غیرتی مرګ د میدان د مرګ نه غوره نه د سے۔ په میدان کبن به مرډ شو خود بې غیرتی نه، دا مونږ د سے هاؤس ته وايو او د تول پاکستان د لیدرانوته وايو چه نن تاسو راپاخې د سوات د خلقو سره او درېږئ، د عوامو سره او درېږئ۔ دا نه چه دیکبن یو لیدر راشی چه زه به ووټ ورکوم خو که آپريشن بند کړئ۔ بل راپاخې وائی چه زه به د باجور په آپريشن باندے لانګ مار چ کوم۔ عزیزانو! تاسو د د سے خبرو تجزیه او کړئ، که د پاکستان ایجنسي دی، که د پاکستان آرمی ده، که پاکستانی حکومت د سے، که د پاکستان سیاسی لیدران دی، نن دا خبره ځان سره نوټ کېږي چه زمونږ په سر، زمونږه د بچو په سر، زمونږه د خوئيندو مئيندو په سر د هغوي دا سیاست نه چمکاوی، د د سے غور د او کړئ، دا هور د مرګ کړئ، راپاخې د او د د سے د پاره د متعدد یو اجتماعی حل را او باسی۔ په د سے باندے دا خبره نه کېږي۔ زه نور خه ونیل نه غواړم۔ (تایلان)

خبره نه کيري - زه نور خه وئيل نه غوارم - (تاليان)

جناب جعفر شاہ: جناب سپیکر۔

جناب ڈپٹی سپریکر: جعفر شاہ صاحب، تائم خوزہ تاسو لہ در کومہ۔۔۔۔۔

جناب جعفر شاہ: جناب سپیکر

جناب ڈپٹی سپیکر: تائیم خود رکو مہ۔۔۔۔۔

جناب جعفر شاہ: جناب سپیکر۔۔۔۔۔

جناب ڈپٹی سپیکر: زما خبره واوره کنه، زه تائیم در کوم تاسو له۔ دے نه پس تاسو له تائیم در کومه۔ دا ټول جذبات، احساسات چه کوم په دے هاؤس کین اووئیلے شو خاڪردا سوات په حواله باندے نودا تقریباً د ټولو ممبرانو دی۔ بهتر به دا وی، بنه به دا وی چه داسے یو بنه Suggestion راشی، یو بنه پروپوزل راشی او په هفے باندے تاسو مخکن لار شئ۔ تھیک ده، دا ټول واقعات چه کوم ډاکتیر شمشیر علی صاحب اووئیل، ایوب اشاپری صاحب اووئیل، زمونږ، واجد علی صاحب ورور اووئیل، دا د ټولو جذبات دی نو هسے تائیم ته هم او گوره، پاؤ کم یوه بجه ده، د جمعے منځ هم دے نو بنه به دا وی چه دا ټول خائسته خائسته لیدران صاحبان ناست دی، چه تاسو داسے بنه تجویز ورکړئ چه خه کول پکار دی، د دے مخ نیویس به خنګه کوؤ؟ حکومت دے باره کښ مطلب دا دے او که ستاسوا جازت وی نو زه میان افتخار ته په دے باندے د یو خو خبرو د پاره موقع

ورکوم۔۔۔۔۔ (شور)

جناب ڈپٹی سپیکر: جعفر شاہ، جعفر شاہ صاحب۔

جناب جعفر شاہ: شکریه، جناب سپیکر۔ ملکرو خبری او کړے، یقیناً دا په لا، ایندہ آردر باندے هغه بله ورڅه هم تفصیلی بحث او شو۔۔۔۔۔

Mr. Deputy Speaker: Suggestion, proposal only.

جناب جعفر شاہ: بیا د هغے Repeat کولو ضرورت نشته۔ سر، دا یوه ډیره لویه انسانی المیه روانه ده۔ هلتہ یواخے نه خلق قتلیپری بلکه د هغوی اکانومی تباہ شوہ۔ زمونږ خلق د فاقو سره مخامنځ دی۔ هغے کښ جی په لا، ایندہ آردر سیچویشن باندے چه کوم تجاویز دوئ ورکړل، د هغے سره سره دوہ درې تجاویز زه ورکوم۔ یو خودا چه صوبائی حکومت د ایمرجنسی په بنیاد باندے یو ایمرجنسی Declare کړی چه مونږ په سوات کښ د امن راوستو د پاره په Emergency Footing باندے کارکوئ۔ په هغے کښ چه کوم فورسز د صوبائی حکومت د کنټرول لاندے دی، که هغه پولیس فورس دے، ایف سی ده او نور

داسې فورسز دی چه د هغې تعداد زیات شی په سوات کبن او هغوي هلته کبن د آرمى سره شانه بشانه، او هلته هغه فورسز هم Deploy شی چه زمونږه پرسه اعتماد وي او هغوي په صحیح توګه باندے کارونه اوکړي- دویمه خبره جي دا ده چه کله آرمد فورسز د خپل شیدول او د خپل پلانګ لاندے چه کوم د کرفیو تائمنګر دی یا شیدول یا ان شیدول کرفیو چه هغوي لګوی، د شپه چه کله هم کرفیو اولکي، دا هغه خلق، هغه شر پسند Facilitate کوي او دا توله ده ماکے او دا سکولونه چه الوزی، دا کورونه چه الوزی، دا د شپه د کرفیو په دوران کبن الوزی ځکه چه هغوي ته موقع ملاوشي- زه دا تجویز پیش کوم چه دا هاؤس د دا Unanimously پاس کړي، دا خبره ستاسو په وساطت باندے چه د شپه کرفیو د سوات نه اوچته شی- دویمه خبره جي دا ده چه د کومو خلقوا کانومی تباہ شوې ده او تعليم تباہ شوې ده، د بچيانو ټول سکولونه بنددي، مونږه چيف منسټر صاحب ته ریکویست کړي وو، د هغوي د سپیشل ډائريکتيوز لاندے، مختلفو كالجونو ته هغوي ډائريکتيوز ایشو کړي دی چه د سوات خلقو ته تاسو خصوصي کوتې ورکړي- مونږه چه کوم د خپل خط Recommendation باندے کسان ليپرو، د ګورنمنت کالج نمبر 1 مثال تر مخې ده چه زمونږ ملګرې لاړو هغه ورته وئيل چه زه نه سوات پیژنم، نه ايم پې اسې پیژنم، نه چيف منسټر پیژنم، نه میان افتخار حسین پیژنم او نه ایوب خان پیژنم، زه د ده خبرې پر زور مذمت کوم ستاسو په وساطت باندے چه د دغه ډائريکتيوز لاندے د سوات ماشومانو ته د دلتہ داخلې ورکړي او هغوي ته د کوتې ورکړي، ټول خلق دلتہ کبن راغلی دي، چار لاکھ خلق دلتہ مهاجر دي- کوم خلق چه خنګه زمونږ د باجور ورونړه راغلی وو، هغوي د پاره کیمپونه لکیا دی جوړېږي، د سوات خلقو د پاره د هم دغه شان د کیمپونو بندوبست اوشي- دریم اهم تجویز زه جي دا ورکومه چه مونږه هغه بله ورڅه میان صاحب ته او بیا چیف منسټر صاحب ته هم دا ګزارشات پیش کړي دی چه سوات د په Different zones کبن تقسیم شی او هغه د په مختلفو فورسونو، لکه د هغې ایس پې که په سوات کبن یووی، نو د هغې تعداد د دریو ته لاړ شي- دغه شان ایف سی پلاتون د په مختلفو څایونو کبن Deploy شی چه هلته هغه کنټرل په ځائے باندے قائم شي- خلورم جي زما تجویز به دا وي

چه کومو خلقو، زراعت چه هغه ټول واره زمیندار دی او هغوي تباہ شوي دی، ایکريکلچرل لونز چه خومره د سوات زمیندارو اغستے دی، زه ده ټول هاؤس ته ستاسو په وساطت باندے دا سوال کوم، دا ريكويست کوم چه Unanimous resolution د منوب پاس کرو چه د سوات خلقو ته د ایکريکلچر د اټولے قرضے معاف کړئ شی۔ ديره مهربانی۔

جناب ڈپٹی سپیکر: ظاہر شاہ صاحب۔

جناب محمد ظاہر شاہ خان: جناب سپیکر صاحب، ستاسو ديره مهربانی۔ جناب سپیکر، د سوات دا مسئله چه ده، دا شپر میاشتو یا په کال کښ نه ده شروع شوئے، چه کله دا سوات ستیت وو او د هغه Merger اوشو او باقاعدہ سوات په پاکستان کښ شامل شو نو خه موده پس په دغه سوات علاقه کښ بې چینی شروع شوه او خلقو۔

جناب ڈپٹی سپیکر: مختصر، بت مختصر، To the points please.

جناب محمد ظاہر شاہ خان: مختصر خبره کوم، مختصر خبره کوم۔ بهتو صاحب اولکیدو د هغه د پاره ئې یو قانون جوړ کړو او پاتا ئې ورله نوم کښېښودو او جرګه سستم چه هغه فیصلے به د جرګه په ذريعه کيدلے۔ بیا خه وکیلان راغل، هغوي په هائیکورت کښ هغه شے چیلنځ کړو او هائیکورت فیصله او کړه او هغه ئے ختم کړو۔ نو خلقو کښ بیا هغه د بې چینی انداز شروع شو۔ بیا پکښ فضل الله صاحب را او تو۔ دا فضل الله نه، دا خه ورته وائی، هغه صوفی محمد را او تو نو د سوات خلق هغه پسے اولکیدل او په د سه مته باندے چه او س کوم دا جنګ شروع دے، چه د امن و امان مسئله پرسې جوړه ده، په د سه علاقه کښ دا مسئله پیدا شوله او بیا فوج لاړ او دیر لوئے مړی جوبلي پکښ ترینه او شوئے او دیر لوئے نقصانونه پکښ او شو۔ د هغه نه پس هغه مسئله د باو شوله۔ بیا پکښ دا فضل الله را او تو او بیا دا مسئله د غسے شروع شوه او اصل مسئله دا ده چه د خلقو په ذهن کښ هغه پخوانے سستم دے چه د خلقو مسئله به په شريعه کيدلے، د رواج مطابق به کيدلے۔ او س یو ملا را پاخی، یو سې را پاخی او د اسلام خبره کوي او دا خلق ورپسے کېږي۔ دا یواخې دا مسئله نه ده چه دا د بهرنه خلق راغلی دی او

په دے سوات کبن گړ بر کوی جي۔ بهرنه خلق راشی، هغه نه شی کامیابیدے چه د مقامی خلقو تعاون ورته حاصل نه وي جي۔ اصل خبره دغلته دا ده۔ ولې چه د خلقو په ذهن کبن خو هغه اسلامی نظام دے، دلته په سوات کبن به فيصلے کيدے۔ چه مرے به اوشو نو پینځلس ورخے کبن به دنه دنه فيصله کيدله او مجرم به کيفر کردار ته رسيدلو۔ اوس خلق په کلونو باندے، شل شل کاله، لس لس کاله په عدالتونو کبن چکرے وهی او خلقو ته انصاف نه ملاوېږي نو اصل مسئله دغه خائے نه شروع شوئه ده جي۔ بیا پکښ په 1999 کبن عدل هغه آرډيننس نافذ شو۔ ولې نافذ شو چه خلق پکښ د هغې خلاف راوتي وو جي ليکن په هغې باندے عملدرآمد او نه شو جي-----

Mr. Deputy Speaker: Honourable Member, Zahir Shah Sahib, all these things have been discussed in detail in this House. Now I request Mian Iftikhar Hussain.....

(قطع کلامیاں/شور)

جناب ڈپٹی سپیکر: ګوره، د دے نه ما مخکښ هم عرض او کړو چه دا ټولے خبره، ګوره دا ټولے همدردیاںے-----

جناب ثاقب اللہ خان چمکنی: تجویز دے جي، تجویز-----

جناب ڈپٹی سپیکر: تجویز دے ؟

جناب ثاقب اللہ خان چمکنی: تجویز دے ، سر۔

جناب ڈپٹی سپیکر: تجویز را کړئ، تجویز۔ ثاقب اللہ صاحب!

جناب ثاقب اللہ خان چمکنی: ډيره مهرباني سپیکر صاحب، چه تاسو ما له ټانم را کړو۔ ما یو تجویز پیش کولو جي۔ وړومې خو جي په دغه کبن دے ایوان ته او سیاسی خلقو ته دا شک نه دے پکار چه دا زموږه مسئله چه دی، د اسلام سره نه دی تېل پکار۔ د قرآن حکمت نه موږه یو هم مخکښ نه یو او موږه اکثریت مسلماناں یو په دے وطن کښ، نو د قرآن تکی نه به دغه نه کوؤ جي او قرآن دے خلقو باره کبن دا وئیلی دی چه "وَإِذَا قِيلَ لَهُمْ لَا تُفْسِدُوا فِي الْأَرْضِ قَالُوا إِنَّمَا نَحْنُ مُصْلِحُونَ" دا د قرآن معجزه ده چه هغوي وئيل، په هغه ټايم قرآن شريف وئيل چه دے خلقو ته

مونږه وايو چه په د سے دنيا کبن، په د سے زمکه باند سے فساد مه کوي نو هغه فساد کوي او وائی چه مونږه خواصالح د پاره يو، نو په دغه کبن اسلام د سے سره مونږه نه تړو. دا صرف تاسو ته يو تجویز درکومه او دا ډير ضروری د سے جي- زما ورونيه ډاکټر صاحب پا خيدو او خبره نئے او کړه زمونږه مشر ورور واجد علی شاه صاحب خبره او کړه او په دغه ټولو کبن يو خبره Common ده، هغه دا ده چه هلتہ فوج ناست د سے، ايف سی ناسته ده، پوليسي به ډز نه کوي، زمونږه ورور وقار خان در سے ګهنتې، دو ګهينته خبره کوي هلتہ کماندیر سره او ورته وائی چه ډز او کړئ، زما کور باند سے راغلی دی، د کلی مینځ کبن کور د سے او خوک جواب نه ورکوي-----

جناب ڈپٹی سپیکر: تجویز، تجویز را کړه.

جناب ثاقب اللد خان چمکنی: سر، تجویز زما دا د سے چه دغه خومره فوجيان، دغه خومره کماندراں، که زمونږه ايف سی لاند سے دی، پوليسي لاند سے دی، پراونشل فورسز دی او که فيدرل فورسز دی، هفوی د هغه کماندراں یا کورت مارشل کړی یا د هغه د سے خائے نه Suspend کړي (تاليان) چه پته خواولگی کنه چه ډز هم نه کوي نود سے خه د پاره تنخواه اخلي او مونږه ته د او وائی چه دلتہ کسانو سره، ډاکټر صاحب خبره او کړه، هغه کماندیر خه چل او شو، هغه کورت مارشل شو، د هغه خه دا سے مجبوري وه چه هغه ډز نه د سے کړئ؟ نو سر، زه تاسو ته دا ریکویست کوم چه يو رولنگ ورکړئ چه کوم دا سے کماندیر د سے چه ډز نه د سے کړئ، هغه خائے کبن ناست وو، د وقار خان کور ته مخامن دو ډسوه میتېره کبن چه کوم کماندیر ډز نه کولو، د کلی په مینځ کبن د هغه خه حال د سے، ولے ئے ډز نه د سے کړئ او کورت مارشل ئے شو سے د سے او که نه د سے؟ دا تجویز د سے چه تر خو پورے مونږه دا کسان Punish نه کړو، سزا ورنکړو، د د سے علاج نشته د سے- دوئ تنخواه اخلي، د دوئ کار دا د سے چه زمونږه حفاظت او کړي- ډيره مهرباني- والسلام-

جناب ڈپٹی سپیکر: میاں افتخار صاحب-----

(قطع کلامیاں)

جناب ڈپٹی سپیکر: د میان صاحب خبرہ واورئ بیا تاسو اوکرئ دے نہ پس۔ میان صاحب خبرہ اوکری بیا کوئ خیر دے۔ میان صاحب خبرہ اوکری بیا اوکرئ خیر
دے-----

(قطع کلامی)

جناب ڈپٹی سپیکر: آپ تشریف رکھیں، اس کے بعد آپ کو میں موقع دیتا ہوں-----

میان افتخار حسین (وزیر اطلاعات): بسم اللہ الرحمن الرحیم-----

(قطع کلامی)

جناب ڈپٹی سپیکر: تشریف رکھیں، آپ کو دیتا ہوں-----

وزیر اطلاعات: جناب سپیکر صاحب! ڈیر در دنا ک ماحول دے، کوم چہ د سوات د ملگرو په ژبه خلقو د لته واوریدو۔ اخباراتو کبن به مو کتل، په تبی وی به مو لیدل نن مو پخپلو غورونو او پخپلو سترگو هغه ملگری واوریدل چہ په کوم ہور کبن هفوی وخت تیروی۔ دا هغه ملگری وو چہ دا خود هغه خائے د نمائندگی په حبیث د لته ئے خبرہ اوکرہ۔ دیکبن زیات ملگری، واجد خان خو تاسو پخپله اولیدو چہ د زلمی سپری د سترگو نه او بنکے خی، دا داسے آسانہ خبرہ نہ د۔ زیر ژاری، ہله سترگو ته او بنکے رائی او زیر ہله ژاری چہ د هغه درد دو مرہ وی چہ هغه د برداشت نہ بھروی۔ نن د سوات د ہولو ملگرو دا ترجمانی دہ چہ د هفوی زپونہ د دردونو او زخمونو نه دو مرہ ڈک دی چہ په سترگر کبن ئے او بنکے دی او هغه او بنکے نن د اسمبلی په فلور مونبز ہولو اولیدلے او مونبہ هم انسانان یو، درد لرو۔ کوم سپرے چہ په زیر ہله کبن درد لری، د هغه سترگے به بغیر د او بنکو نه نہ پاتے کبیو۔ ایوب خان چہ خپل کوم ذکر کولو او دوئ چہ په کوم انداز لگیا وو چہ د چا دوہ وریرونہ هم شہیدان وی، هغه د اسمبلی په فلور لگیا وی، ڈیر عجیبہ غوندے سنکاری چہ نن دوئ په هغه میدان دی۔ تاسو او مونبہ خو صرف خطرے محسوسوؤ، دوئ نیغہ په نیغہ د خطرو سرہ مخامنخ دی او د دوئ سرہ چہ کوم عمل شوے دے، وقار چہ نن مونبہ د لته ئے ذکر اوکرہ، زما خپل خیال دا دے چہ هغه د دے خبرو د اوریدو جو کہ هم نہ وو چہ هغه دا برداشت کہے وے خکھے چہ د هغه ورور په کومہ طریقہ ویشتلے شوے دے، د دوئ زنانہ

ئے لېا پاخ ته کېرى دى او بىا ئى د دوئ ورور سره د دوه خامنۇ راميدان ته کېرى
 دى او دواپە ورونىھ ئى مخامخ ورتە ادرولىي دى او دا پلا رورتە ولاپۇو، د دە
 پە مخكىن ئى پە تندى باندە پە گولىي ويشتى دى- تاسو سوچ او كېرى چە د پلا ر
 مخى تە خونى خوك پە گولىي اوولى، پە هغە بە خە تىرىپى؟ او بىا ئى ورلە دا
 پلا ر ويشتى دى او دى زنانو دا نظارە كتلە دا دهشت پەيلاول، دا د خناورو
 عمل كول. دا د انسانىت نە ناروا كارونە كول، دا خوك كوى او پە كوم انداز
 باندە ئى كوى؟ نەن هغە افضل خان لالا چە هغە زمونبە د پىنتنۇ سمبىل دى، كە د
 نىكى خبرە وى، زە چىپە ايماندارى سره وايم چە هغۇى او مۇنۋە يو خائى ژوند
 تىر كېسە دى، زمونبە دير مشر دى خو پە جىل كېن مو وخت تىر كېسە دى، پە
 جلسو كېن مو وخت تىر كېسە دى، ما تە ياد نەشى، زە ئى د پىنخۇيىشت كالۇ نە
 پىيىنم چە چرتە د افضل خان لالا نە يو مونخ قضا شوئە وى- تەجد خو پېرىپەد،
 قرآن شريف خو ئى پېرىپەد، نىكى خو ئى پېرىپەد، جرگە معركە خو ئى پېرىپەد،
 خېل د هغە د نىكى انداز خو پېرىپەد، آخر چە يو داسە سېسە چە يو خېل پرسە هم د
 قتل حملە كېرى او خدائى ئى بچ كوى، پە كور باندە ئى هم مىزائىلىي ورېرى او
 بىڭا هم د هغە نە محاصرە وە، آخر دا كومە نظارە دە چە يو سېسە د اسلام پە تول
 پورە دى او بل خوا خلق وائى چە زە ئى د اسلام پە نوم حلالوم، د اسلام پە نوم
 ئى وولم، دا پىغام چا تە ور كوى او كوم خلقوتە ئى ور كوى؟ دا د سوات هغە
 پرامن خلقوتە ور كوى چە زمونبە پە تولو پىنتنۇ كېن د امن نە واقف خلق چە كوم
 دى نو هغە د سوات دى. مۇنېر بە چە تىنگ شۇ نو وئيل بە موخى چە سوات تە خو.
 هغە د گلۇنۇ او هغە د جنت او د سېپىنۇ او بۇ وطن كېن نى د هغى او بۇ پە خائى
 باندە وينى بېھېرى. نەن هغە جنت نە دوزخ جور شوئە دى- اى زما د اسىمىلى
 ھېرۇ عزت مندو ملکىرو، زە د سېپىكىر صاحب پە وساطت دا د درد هغە نظارە، او
 داسە نە دە، پە دىكىن يو سل او دىريش پوليس والا هم شەيدان شوي دى، زمونبە
 د پوليس هغە خلقوتە هم سلام دى چە چا خېلە وينە توئى كېسە دە د د د د خېل وطن
 د حفاظت د پارە. مۇنۋە هغە فوجيان چە پە دغە خاورە باندە پراتە دى او د
 هغۇى وينە توئى شوئە دە، د هغۇى شەhadت تە هم سلام پىش كۆۋە. مۇنۋە داسە
 خبرە كول نە غوارپە چە د هغى نە د غلط فەمى پىدا شى خود دى خلقۇ درد تە

کتل غواپی، رشتیا خبره کول غواپی. اے زما د اسمبئ په فلور ناستو ملگرو،
که نن هم دا خبره صرف په دے خبره وي چه صرف به د نیشنل پارتبئ خلق خبره
کوي، صرف به د نیشنل پارتبئ خلق تارگت وي، صرف به د هغوي د کوروونه
خلق دائره تاوهی، نو په د تاسو خلاصیبئ نه ما تیر خل هم وئیلی ووا او اوس
هم وايم چه دا د نیشنل پارتبئ مسئله نه ده، دا زمونږد حکومت مسئله نه ده، دا د
دے تولے خاوره مسئله ده او د تولو پارتو مسئله ده. اے زما عزتمندو ملگرو،
که پریس ته راخئ په نره باندے راخئ، که د اسمبئ په فلور خبره کوي په نرتوب
خبره کوي، په نرتوب به ترس خلاصیبئ، په بے غیرتی په هیڅ قیمت مونږه د
دے نه خلاصیدے نه شو. (تالیا)

پکار داده چه مونږه، دا خه خبره ده
کوم سرې چه سمه خبره او کری، هغه هم خلق ویروی چه خبره مه کوه، حالات بنه
نه دی نودا به تر کومه پورے بنه نه وي؟ چه زه نن خبره نه کوم، چه زه نمائندگی
کوم او زه د قوم د نمائنده په حیثیت په دے اسمبئ کبن ناست یم، زه چه رشتیا
خبره نه کوم نو خوک به کوي؟ چه زه نن هغه خبره او نکرم چه د هغوي چه کومه
غلطی ده چه هغه په ګوته شي، دا سے ماشوم ئه هم پکښ وژلے دے چه هغه ورله
ورتلون او به ئه بره خیزو لے نولې لیت شو، نو چه لیت شو، ورکوتې ماشوم وو،
چه غرته ختلو کبن وخت لکیدو نو ژبه ئه ترینه پرے کړه چه او به د لیت راوې.
په دے دوران کبن جماعتونه شهیدان شوی دی. د جماعت خلقو ورته منت کړے
دے چه داد خدائے کور دے، په دیکبن ستاسو خه، وئیل نه، دا چه شهید شي نو
تاسو به زمونږه، دا چه مونږ خه کوئنوتا سو به زمونږ سره په د لاره روان شي.
نو چه چرته جماعتونه محفوظ نه دی، قرآن شریفونه محفوظ نه دی، زمونږه
ماشومان محفوظ نه دی، زمونږه خوئیندے مئیندے محفوظ نه دی، زمونږه
پلارونه نیکونه محفوظ نه دی، زمونږه خلمی محفوظ نه دی او نن د هغه خائے
نمائنده کان کوروونو ته نه شي تلے، او س به هم مونږه سوچ کوئ چه زه په حکومت
کبن يمه نو خير دے زه د ګزاره او کرم، خير دے زه د دیفس او کرم، خير دے زه د
حقیقت نه وايم؟ نه که زه نن حقیقت او نه وايم نو زه به قومی مجرم يم. چه زه نن
رشتیا او نه وايم نو زه به د دے قوم مجرم يم او خدائے د نه کړي چه مونږه د قوم
 مجرمان شو. خير دے که مونږ ته نن هر رنګه خوک بد او وائی خو خدائے د مونږه

په تاریخ کبن قومی مجرمان نه کړي. که نن د د سے پښتنو د حق د پاره او د د سے خاوردې د ګتني د پاره او د د سے وطن د آبادئ او آزادئ د پاره او د امن د راتلود پاره خیر د سے که نن مونږ ته خوک بد او وائی خود تاریخ په پانړو کبن مونږه خان د مجرمانو په توګه نه حسابو. مونږ په د سے خاموشی نه اختیار وو. که نن مونږه خاموشی اختیار کړه، زمونږه حکومت ته خوک خه نه وائی، زمونږه هنی مون پیروې د سے، زما په سوات کښ ایم پی ایسے ګانو ته بیا خوک خه نه وائی، بیا زما په کور باندې خوک اتیک نه کوي. که نن هم زه خاموشی اختیار کرم خو دا به مجرمانه خاموشی وي. زما نه مخکښ چه خومره خلقو خاموشی اختیار کړے وه، دا د هغې نتیجه ده. که په وخت دا خاموشی نه وسے اختیار شوی، نن به دا هور نه بلیدو. رائئي چه نن په شريکه باندې د پارتئي نه بالاتر، د سیاست نه بالاتر مونږه یو درجه اوچت شو، د انسانيت په بنیاد په د سے خبره باندې سوچ او کړو، ټول یو موته شواو په یو آواز دا خبره او کړو چه دا کوم کار روان د سے، د سے له به نوره جامې نه ورکوئ، د الفاظو په بنیاد به تکی توری نه کوي. دا به نه وايئ چه خير د سے آپريشن د بند شی چه د سوات د خلقو په مرئ باندې چاره بنخپري او وينه توپړي. د هغه نه تپوس او کړه چه دا خه شے د سے؟ ته چه د د سے خانې نه دا آواز کوئې چه خوک ورله یو رنګ ورکوئ، زه به او وايم چه طالب، طالب زما د پاره ډير محترم لفظ د سے، طالب هغه خه ته وائی په پښتو کبن او په اردو کبن هم چه طالب علم، د علم طلب کولو والا ته طالب وائی او بیا زمونږه په پښتو کبن طالب هغه ته وائی چه د مذهب د علم طلب کوي، دا زمونږه د پاره ډير قابل احترام دي خو چه د مذهب د طلب په نوم باندې نن کوم دهشت گرد راوتي دي، کوم عسكريت پسند راوتي دي، کوم غله او دا کوان راوتي دي، کوم چه زمونږه په د سے معاشره کبن ګنړ کپان او بد معاشاں، هغه راوتي دي، پکار دا ده چه مونږه یو موته شواو د سے خلقو ته لار او نيسو او را پاخو او دوئ ته په مقابله کبن او درېرو. (تاليال) خير د سے خه چل او شو که نن زما د قوم بچي مری نو که یو پکښ د اسمبلئي ممبر مر شو نو خه چل او شو؟ په رشتيا باندې خو به مره شو، په غيرت خو به مره شو، په ايماندارئ خو به مره شو. زه د فوج ملګرو ته ډير په عاجزئ باندې خبره کوم ځکه چه خبره د پوليسي نه وته ده، خبره د ايس پي نه

وته ده، خبره چه راشی نو وائی چه فوج به امن راولی. هغه بله ورخ زرداری صاحب یو بیان ورکړے وو، زما نه ریدیو والا تپوس او کړو، زرداری صاحب وئیل چه طالبان Upper hand دی، د سے خبره نه تاسو لې توجه ورکړئ، اخباراتو کښ راغلی دی او مونږ ته د بهرامداد پکار دی. یقیناً چه مونږ ته د بهرامداد پکار دی، تاسو به حیران شئ چه د هغوي سره کوم وسائل دی، نن زمونږ د فوج خلق هم وائی چه زمونږ سره هغه نشته خو زه د سے خبره منلو ته تیار نه يم چه طالبان Upper hand دی. طالب نه یادوم، دغه دهشت ګرد، عسکريت پسند، شپاپس زره کسان زما د اووه لکھه فوج باندې خنګه معتبر شو؟

(تالياب) زما دا اووه لکھه فوج دغلته کښ خه کوي؟ دا اووه لکھه فوج چه زما د بجهت زياته حصه دوئ خوری او نن به دوئ په سرحداتو باندې د نورو ملکونو د فوجونو سره جنکېږي او زما حفاظت به کوي او د ملک دنه به یو صورت حال وي او د هغه سره د مقابلې په بنیاد به زه وايم چه هغه مضبوط شو او دوئ کمزوري دی؟ نه، اوس دا وخت دی چه مونږه په د سے خبره سوچ او کړو. امریکه خه وائی چه د پاکستان فوج د طالبانو سره ملکرې دی؟ په ریکارډ باندې خبره ده، دوئ ته ئې وئیلی دی او د د سے خائے نه عوام خه وائی، طالبان خه وائی؟ د پاکستان فوج د امریکې ایجنت د سے خکه دوئ په مونږه باندې کارروائي کوي. نو فوج د تپوس د خان او کړي چه د سے د چا شو؟ د سے د قوم شو او که د سے د امریکې شو؟ (تالياب) دا یو سوال د سے چه دلتہ کښ قوم لا اوس هم کوي. خدائے د نه کړي چه دوئ بیا د د سے جواب او کړي. دا یو سوال د سے، پکار دا ده چه د د سے خبره جواب اوشي. دا فوج زمونږ فوج د سے، دا زمونږه قومي فوج د سے، ستاسو او زمونږه ورونيه پکښ دی، ستاسو او زمونږه پلارونه پکښ دی، دا پر د سے فوج نه د سے، په پاليسو باندې به غور کول غواړي، دا پاليسې به بدلوں غواړي. هغه پاليسې چه د قوم په مفادو کښ وي، هغه پاليسې چه دلتہ عسکريت ختموي، هغه پاليسې چه دلتہ کښ دهشت ګردی ختموي. مونږه د مينې سوداګران یو، مونږه د خلوص سوداګران یو، مونږه د امن سوداګران یو، مونږه په د سے خائے کښ دهشت ګردی په هیڅ قیمت نه منو. مونږه د امن دشمنان نه منو، مونږه په د سے خبره د فوج لاسونه مضبوط کوؤ چه د

دهشت گردو سره نیغ په نیغه جنگ اوکړي۔ مونږه د فوج لاسونه مضبوطو چه
 دے د امن دشمنانو ته دغلته نیغ په نیغه په مورچه کښ پريوئي او هغوي له سزا
 ورکړي خو که چرته ګرانو ملکرو، د باجور زمونږملکرے راغلى وو، په ټي وي به
 تاسو کتلې وي، د هغوي نه تپوس او شو، ډير ساده کان وو، سکالاران نه وو،
 عالمان نه وو، عام خلق وو چه ارد وئے هم نه شوه وئيلے، حامد مير ترے نه تپوس
 کوي چه ته راغلے ئې خه حال دے؟ هغه ورته وائى چه "طالب کو حکومت معلوم ہے،
 حکومت کو طالب معلوم ہے، ایک دسرے کو مارے نا، ہمیں کیوں مارتا ہے"- دا ئے انداز وو چه
 عوام هم په دے پوهه شو چه حکومت دے او طالب دے، نو دا ما ولے ولی؟ نو
 عوام اوس خان په دريمه حصه کښ حسابوی۔ نو دا د ويرے خبره ده او که نه ده
 چه نن عوام د دے خبره نه جدا شي؟ مونږه د عوامونه نه جدا کېپو، مونږه د
 عوامونمائندگان یو، مونږه د عوامونمائندگي کوؤ، مونږه په دے خاوره باندے
 په هر قيمت باندے امن غواړو۔ مونږه چه کومه دلته د امن معاهده کړے وه، نن
 هم مونږه په دے پاليسئي باندے ولاړ یو چه مونږه ورورولي کوؤ، مونږه جرګه
 کوؤ، مونږه افهام و تفهمیم کوؤ، دا زمونږه وړومبے آپشن دے، مونږه په هر قيمت
 باندے په دے خاوره امن غواړو۔ سپیکر صاحب، نن چه دا وارننګ ورکړے
 کېږي، چا ته ورکړے کېږي؟ دلته وارننګ ورکړے شو پینځه ورڅه صوبائي
 حکومت ته، نه مرکزی حکومت ته وارننګ ورکړے شو او نه فوج ته، هغه
 حکومت ته چه چا مذاکرات کول، هغه حکومت ته چه چا امن غوبنتو۔ دا سے خو
 نه ده چه د امن دشمنان دلته کښ سرګرم دي؟ دا سے خونه ده چه هغوي زمونږه
 دلته د معاهدے د ناکام کولو خبره کوي؟ مونږه نن هم وايو چه په دے پښتنه
 خاوره دا وينه توئيدل بندول که د مذاکراتو په بنیاد کېږي، دا زمونږه وړومبې
 ترجیح ده۔ مونږه په هر قيمت امن غواړو او مونږه د هر چا سره مذاکرات کولو ته
 تیاري یو خو که خوک معاهده نه مني، که خوک مذاکرات نه مني، که خوک افهام
 و تفهمیم نه مني او دے ایکشن کوي نو حکومت به ری ایکشن کوي او پکار ده چه
 دو مره په نرتوپ سره اوکړو چه تر هغې پورے ایکشن جاري وي چه تر خو پورے
 مونږه دا دهشت گرد ختم کړي نه وي او په دے خاوره باندے موامن راوستے نه
 وي۔ (تالياب) زه جناب سپیکر صاحب، د دے ټولو ملکرو د جذباتو، دا

دوئ چه خه وئیلی دی، د دوئ سره په دیے ملګرتیا کبن شامل یم۔ زه د حکومت په حیثیت د دوئ مشکور یم چه دوئ مونږ ته هغه آئینه اوښود له چه مونږه مزید پالیسی جوړو چه حکومت ته پکښ آساتیا وي۔ دا د حکومت لاسونه مضبوطول دی۔ دا هاؤس چه دلتہ کوم تجویز پیش کوي، دا داۓ نه ده چه په حکومت باندے Objection دی، دا د حکومت لاسونه مضبوطول دی، دا په پالیسی کبن صحیح سمت خپلول دی او دلتہ کښ هره یوه رائے زمونږه د پاره قابل احترام ده۔ زه دیے خپلو ملګرو ته دا ډاډ ګیرنه ورکوم چه ستاسو د دیے تجویزونو په رنرا کبن، ستاسو د احساساتو، جذباتو په رنرا کبن، مونږه به دلتہ کبن صوبائی حکومت چه هغه زمونږه د وزیر اعلیٰ صاحب په مشرئ کبن مونږه لکیا یو، هغوي ته به هم ستاسو دا جذبات، احساسات وړاندے کوؤ، ورسره دلتہ کبن زمونږه د فوج کورکماندر، هغوي دلتہ دی نو هغوي ته به ئې وړاندے کوؤ۔ زمونږه مرکزی حکومت چه نن زمونږه اتحادی حکومت دی، زمونږه د ټولو خبرو نه اولیت د دیے خبرے دی، مونږله د ټولے خبرے شا ته کړی، کله کله په تی وی باندے اوګورم نو دا سے دا سے خبرے پکښ واورم، زه وايم چه زما وینے ترے هیزے دی او خان ورته یاد دی۔ په تی وی چه مذاکرے روانے وي، دا هدو وائی نه چه په دیے پښتنو هور بل دی۔ زما نه تپوس کوي ستاد ججانو په بابت کبن خه خیال دی، ستاد صدارت په الیکشن کبن خه خیال دی؟ "وائی زما د سره تیره خدا یه مه کړے دنیا ډیره" چه په ما هور بلېږي نو زه په چا خه کوم؟ اول زما امن پکار دی، پس د هغے نه بیا نورے خبرے پکار دی۔ (تالیاں) نو زه مرکزی حکومت ته به هم ستاسو دا احساسات او جذبات رسوم په دیے اجازت غواړم سپیکر صاحب، او هغه شعر به اووايم، چه په مرگ باندے مرونه، مونږه به مخکین خو، وائی:

کون کننا ہے که موت آئے تو مر جاؤں گا میں تو دریا ہوں سمندر میں اتر جاؤں گا

زندگی شمع کی مانند جلاتا ہوں ندیم بجھ تو جاؤں گا مگر صبح بھی کر جاؤں گا

(تالیاں)

جناب ڈپٹی سپیکر: Just coming to item It is sufficient.

No 8. The Honorable Minister for Industries NWFP, to please lay 'The North-West Frontier Province Sarhad Development Authority Mineral Wing (Taking over) Ordinance, 2008' on the Table of the House. Honourable Minister for Industries, please.

Malik Qasim Khan Khattak: Point of order, Sir.

Mr. Deputy Speaker: Minister for Industries, Arshad Abdullah Sahib, please.

سرحد ڈیویلپمنٹ اتھارٹی معدنی شعبہ (تحویل میں لیا جانا) آرڈیننس مجریہ 2008 کا

ایوان کی میز پر رکھا جانا

Barrister Arshad Abdullah (Minister for Law & Parliamentary Affairs): I would like to take the opportunity on behalf of the concerned Minister and I wish to lay before this august House, the North-West Frontier Province, Sarhad Development Authority Mineral Wing (Taking over) Ordinance, 2008. Thank you.

جناب عبدالاکبر خان: پونٹ آف آرڈر، جناب سپیکر۔

Mr. Deputy Speaker: It stands laid.

جناب عبدالاکبر خان: جناب سپیکر! ایک پونٹ آف آرڈر ہے بہت اہم جی۔ جناب سپیکر، پرسوں حکومت کی طرف سے مندرجہ ذیل ایک متعلق ایک بل آیا تھا اور آپ چیخیر کر رہے تھے تو آپ نے اس وقت ایک رو لنگ دی تھی چونکہ سارے ممبر ان کا مطالبہ یہ تھا کہ جی اس کو ممبر زکی سیلری بل کے ساتھ اکٹھا کیا جائے تو ہاؤس کے موڑ کو دیکھتے ہوئے آپ نے رو لنگ دی کہ یہ دونوں اکٹھے پیش ہونگے۔ میں نہیں سمجھتا کہ آپ کے سیکرٹریٹ نے آج اس بل کو، جس پر آپ کی رو لنگ بھی محفوظ ہے، آج کیوں پیش کیا ہے؟ یہ تو نہ صرف ہاؤس کا، وہ تو پچھوڑیں جی، آپ کی چیخیر کا استحقاق متروح ہوا ہے اور میری درخواست ہو گی کہ ایجمنٹ سے یہ بل نکالا جائے جب تک وہ نہ لایا جائے، اس کو پیش نہ کیا جائے۔ (تالیاں)

جناب ڈپٹی سپیکر: تھیں کیوں، عبدالاکبر خان۔ ہم دیکھ لیں گے کہ کیا ہے، Consider کر لیں گے۔

Now coming to item No. 9. Mr. Abdul Akbar Khan, MPA, to please start discussion on Question No. 2 of Sanjeeda Yousaf, MPA admitted for discussion under rule 48 of the Procedure and Conduct of Business Rules, 1988.

حاجی قلندر خان لوڈھی: سر، Monday پر لے جائیں، Monday پر لے جائیں۔

جناب وجبہ الزمان خان: آپ کی مرضی ہے کہ نماز کے بعد بلاستے ہیں یا Monday پر لے جائیں۔ سر،

----- پر ----- Monday

سید محمد صابر شاہ: جناب سپیکر، نماز کے بعد اس کو لیا جائے۔

حاجی قلندر خان لوڈھی: آپ کی مرضی ہے، نماز کے بعد بلاستے گے، Monday پر لے جائیں۔ سر، چونکہ ابھی تو نماز بھی نہیں پڑھ سکیں گے تو مسئلہ بن جائے گا۔

Mr. Deputy Speaker: The rest of the agenda is deferred and the sitting is adjourned till 09:30 a.m. of Monday morning, the 1st September, 2008. Thank you very much.

(اس بیلی کا اجلاس مورخہ یکم ستمبر 2008ء بروز پیر صبح ساڑھے نوبجے تک کیلئے ملتوی ہو گیا)